

Plaiuri Săcelene

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ "IZVORUL" - SĂCELE.

ÎNFUНTATĂ ÎN ANUL 1922 și ÎNREGISTRATĂ LA JUDECĂTORIA BRAȘOV,
SUB NR. 15553, DIN 8.03.1994, cont nr. 4072996060012 B.R.D. FILIALA SĂCELE

. V R E M .

*să răscolum trecutul celor ce-au cutreerat pământul românesc
să infățișem prezențul văduvit de măreția trecutului i
să despicăm drum nou prin vremuri Săcelelor de mâine și
să contribuim cu toată puterea noastră de muncă tinerească
la ridicarea acestor plaiuri mocănești*

VICTOR TUDORAN
Plaiuri Săcelene, 1934

BISERICA SE. ADORMIRE SATULUNG - SĂCELE
CONSTRUITĂ ÎNTRE 1811 - 1819

Plaiuri Săcelene

APARE TRIMESTRIAL

MEMENTO

“ După ce o veți citi, păstrați revista în casa voastră. Oricând o veți găsi, vă va face plăcere, fiindcă vă reamintește oameni și locuri scumpe vouă și părinților voștri.”

CUPRINS

Memoriam

SĂ NU UITĂM.....	3
SÄCELELE, LOC ODINIOARĂ ÎNDRĂGIT AL CONCEDIILOR ȘI VACANȚELOR ESTIVALE.....	4
CUVÂNT LA POGORÂREA SFÂNTULUI DUH.....	12
ISTORICUL, BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, „SF. ADORMIRE” SATULUNG.....	13
O OPERĂ DE ARTĂ A LUI HUGUÉNIN:.....	14

Cultura

INIMA ASTREI PULSEAZĂ AICI, ÎN INIMA ȚĂRII.....	15
ELEVII SÄCELENE PE PODIUM.....	17
CORESPONDENȚĂ DIN LONDRA.....	18
LUCIAN BLAGA – SEMNE ALE VETREI ȘI ALE DRUMULUI.....	19

Opinii

OMUL DE LÂNGĂ TINE – CONCITADINUL DIN GÂRCIN.....	21
HRISTOS A ÎNVIAT!	22
EROI LOCALI, VALORI EUROPENE.....	23

Actualitatea

PESTE O JUMĂTATE DE VEAC ÎN DEMNITATEA HALATULUI ALB.....	24
---	----

SĀ NU UITĀM

Cu puțin timp în urmă am primit de la Dr. Gelu Manciulea, membru cotizant al Asociației noastre câteva numere din revista „Viața Săceleană”, scoasă de „Izvorul” acum mai bine de 75 de ani. Unul din ele, număr festiv închinat în întregime Eroilor Săceleni căzuți în Marele Război pentru Întregirea Neamului. Rânduri calde, pline de o pioasă recunoștință dar și de lacrimi și durere pentru cei ce au plecat să realizeze un ideal și nu s-au mai întors. Azi, când trecerea nemiloasă a timpului îndeplinește să steargă de pe cruci și troițe numele celor ce au fost, vreau să închin aceste rânduri LOR, EROILORE SĂCELENI, pentru că nu putem și nu trebuie să lăsăm să dispară în uitare sacrificiul lor, cu atât mai mult cu cât „Izvorul” de azi și-a propus să reînnoade tradiții, să preamărească faptele deosebite ale înaintașilor noștri.

Este greu să scri despre oameni pe care nu i-ai cunoscut aşa că mă văd obligat, acum când se apropie ziua de Înălțarea Domnului dar și ziua EROIILOR, să redau sentimente și omagii ale unora din cei ce au contribuit la realizarea numărului festiv din 1931; aceștia au fost apropiați de cei plecați, le-au fost prieteni, rude apropriate, cunoștințe, unii din ei s-au aflat în vâltoarea evenimentelor, le-au trăit, au suferit și s-au bucurat de izbândă finală.

Numărul festiv este deschis de patriarhul Miron care își intitulează articolul „Ziua Eroilor” și din care spicuim:

„Semn al jertfelor noastre milenare „Ziua Eroilor” s-a impus ca una din cele mai mari sărbători naționale ale Românilor. ... Tot astfel, în această zi gândul nostru se îndreaptă, cu cinste și pietate, către cei 300 Eroi Săceleni, căzuți pentru întregirea țării în hotarele sale firești.

Ținutul Săcelelor poate fi mândru de a fi dat partea sa de jertfă pentru îndeplinirea celui mai sfânt ideal al Românilor: unirea sub sceptrul glorios al Regelui nostru. Dumnezeu să binecuvânteze jertfa Eroilor Săceleni cât și opera urmașilor lor pentru întărirea și înălțarea Patriei.”

Preotul Zenovie Popovici, paroh al Bisericii din Sus timp de mai multi ani si de care sacelenii mai vrastnici

încă își amintesc, aduce o „Închinare eroilor români săceleni” începută cu un vers al poetului Octavian Goga:

„Avem un vis neîmplinit

Copil al suferinței

De dorul lui ne-au răposat

Si mosīj si pārītīj

În continuare, părintele Zenovie serie: „Da, un vis a fost pentru noi toți, aceea ce astăzi este realitate. Părinții și moșii noștri s-au dus în mormânt cu regretul de-a nu-și fi văzut visul împlinit, iar nouă ne-a hărăzit bunul D-zeu de-a vedea aevea realizarea unității noastre naționale...”

În řirul acestor mucenici ai neamului, ne avem și noi Săcelenii, jertfa dată pe altarul patriei întregite. ...

„Și este lung pomelnicul eroilor noștri plecați să nu se mai întoarcă, și a fost și este încă mare jalea după cei dispăruți.”

Trecuseră doar 13 ani de la luptele ce au însângerat mai toată lumea și în toți acești ani Ziua Eroilor a fost zi sfântă ținută cu evlacie, recunoștință și lacrimi în toată țara. Părintele Zenovie încheie elogiu Eroilor Săceleni tot cu un vers:

„Eroi dormiți în pace
În tainicul pământ
Oriunde-ați fi, o țară
Vă plânge la mormânt”

Un alt articol, nesemnat, este închinat lui Paul A. Pantzu considerat „cel dintâi ofițer care a murit moarte de erou în sfântul război al unirei.”... săcelean din Turcheș a cărui familie se stabilește mai apoi la București. Student al facultății de filozofie din București, la 20 de ani se înrolează voluntar în armată fiind omorât la 15 august 1916 în luptele de la Petroșani. În septembrie 1916 poetul săcelean I.U. Soricu publică în „Neamul Românesc” al lui Nicolae Iorga un articol deosebit de elogios pentru cel ce a fost Paul Pantzu, reprodus și de numărul festiv din „Viața Săceleana”, care mai publică un pasaj din volumul „Memoriale” al lui Vasile Pârvan în care sunt amintiți și câțiva eroi săceleni căzuți în Marele Război:

continuare

sublocotenentul Pantzu, Albuleț, Stoica, Băduceanu, Ghiea.

În aprilie 1931, în Piața Cernatu este dezvelit într-un cadru festiv deosebit, Monumentul Eroilor, ocazie cu care N. Moisiu recită „Odă Monumentului Eroilor” din care citez:

„Spre Tine îndrept privirea...
- ca spre un soare nou, descătușat
din Noaptea Trecutului Cavou,
Strajer!...”

O! ... Monument de Slavă... Se încină astăzi,
Tie toți cei ce simt Fiorul Mândriei Strămoșești.

Un amplu articol încheie acest număr festiv, „Eroilor Săceleni”, al inginerului Gh. Brânduș. El își începe elogiu așa:

„Când ultimele unde ale sunetului de goarnă ce

duceau pe valurile lor vestea războiului României, au ajuns până în creștetul munților singuratici, ale câmpilor îndepărtate, sau au străbătut cu însușire străzile orașelor românești, într-un suprem elan v-ați lăsat ocupatiunile voastre, integrându-vă în spontaneitatea spiritului de luptă ce străbate România. ... Eroi săceleni, pentru a nu știu câtă oară până acum și în veci de acum înainte, vă aducem prinosul nostru de recunoștință. Eroi săceleni din toate generațiile, vă proslăvim abnegațiunea voastră.”...

Pe undeva stă scris că în acest război de întregirea neamului, Săcelele au dat în raport cu numărul locuitorilor români cel mai mare contingent de eroi, părintele Zenovie amintind de 300. Îi stim pe cei 49 din Satulung al căror nume stă scris pe troița din cimitirul bisericii din sus dar rugă și recunoștința noastră se îndreaptă fără deosebire către toți cei ce s-au jertfit pentru noi cei de acum.

Mai 2006

Dan Zamfir

P.S. Nu pot încheia aceste rânduri de respect și recunoștință fără o aducere aminte dureroasă – a trecut un an de când ne-a părăsit pe neașteptate colegul și prietenul devotat profesorul Andronic Moldovan. Ordonaț și metodic, cu o clarviziune și o experiență deosebite, cu o erudiție bogată și-a folosit toate acestea însușiri pentru binele Asociației, pentru creșterea prestigiului ei. Fire optimistă, a crezut din totdeauna și ne-a transmis și nouă încrederea că ceea ce ne-am angajat să facem cu Asociația „Izvorul” este ceva deosebit.

Dumnezeu să-l odihnească în pace și fie ca memoria lui să rămână mereu trează pentru cei ce l-au cunoscut.

SĂCELELE, LOC ODINIOARĂ ÎNDRĂGIT AL CONCEDIILOR ȘI VACANȚELOR ESTIVALE

Dragii mei cititori,

Vă invit, acum în prag de vară, la o nouă incursiune și întoarcere în timp prin Săcelele anilor dinaintea ultimului război, în încercarea de a reconstituî atmosferă, din păcate, păstrată doar în amintiri, aceea a vacanțelor săcelene, odinioară mult apreciate de cei care ne-au cunoscut farmecul meleagurilor, generozitatea, hărnicia și priceperea oamenilor și nu în ultimul rând posibilitatea petrecerii concediului într-o lume a firescului, plină de zâmbet și voie bună în mijlocul unor prieteni sau rude, mai apropiate sau mai îndepărtate, reunite aici, an de an, în sezonul estival.

Deveniseră aceste reunii estivale săcelene o mult așteptată realitate a acelor vremuri? Ce anume îi atragea pe bucureșteni, ploieșteni, brăileni, constanțenii și

multii alții „-eni”, să-și petreacă, împreună cu familiile lunile de vară la Săcele?

Iată doar două dintre întrebările la care ne vom strădui să răspundem nu doar de dragul evocării unor realități, nu doar apuse, dar de-a dreptul incredibile, care, la o privire mai atentă le-ar putea sugera contemporanilor noștri ideea revitalizării, cu ajutorul mijloacelor materiale, astăzi mult mai bogate și diversificate, a unei lumi devenite o adevărată atracție ce-și cucerise un statut, o poziție în ierarhia ofertelor de petrecere a concediului și a vacanței de vară a copiilor.

S-ar cuveni să considerați mai întâi de toate, bineînțeles, farmecul peisajului săcelean, marcat de masiva prezență a pădurilor de conifere și a poienilor de

continuare in pag. urm.

continuare

pe domoalele coline terminale, ușor accesibile plimbărilor zilnice în condițiile unei adevărate băi de ozon purificator, parfumat de aroma răšinilor și miresmele florilor de pajiste, atât de bogat reprezentate în paleta botanică a plaiurilor săcelene.

Într-o ierarhie de valori, dorite pe timpul vacanțelor, desigur, liniștea, alături de puritatea aerului, bogăția și frumusețea peisajului ocupă un loc prioritar în formularea unei opțiuni, iar Săcelele acelor vremuri, de cum te depărtai de axul șoselei pe oricare dintre străzile ce conduceau spre pădure, se transformau într-o oază de binecuvântată pace, asezată dimineațile de cântecul păsărilor, iar spre seară de jocurile copiilor, parcă, lipsite pe atunci de stridente și debusolate vociferări.

Mai erau apoi casele săcelenilor, curate „pahar, clătit cu apă de izvor”, camerele, împodobite cu scoarțe, țesute în războiul de care nu era lipsită nici o gopodărie, programat, când pentru stofele de casă (homespun), când pentru cuverturi, velințe, covorașe, toate din lână propriilor oi, lână procesată – spălată, făcută caier, toarsă și vopsită în casă.

În perioada imediat următoare primului război mondial această „industrie” casnică și-a aflat un puternic suport în apariția torcătorilor mecanice, care a generat un interes deosebit al gospodinelor pentru această ocupație, scutite acum de prelucrarea primară a lânii, centrul de greutate al intereseului mutându-se acum în zona țesutului de stofe, cuverturi și velințe. Interesant și nu lipsit de interes este și amănuntul, să-i zicem, din istoria evoluției vestimentației și modei, în perioada anilor 30-50 și chiar următorii, cel al creșterii interesului pentru

stofele „homespun” (de casă), promovat îndeosebi de casele de modă englezesti și cele germane.

Desigur, stofele săcelencelor nu erau de acel nivel calitativ și estetic, dar cu timpul, urmând cerințelor pieții arta lor s-a perfecționat și datorită evoluției fineții prelucrării primare (caier, filatură), calității vopselei, în general de proveniență germană, dar și a „designului”, sugerat de „homespun-ul” industrial, deja intrat în programele de producție ale marilor fabrici de stofe din Brașov, Sibiu și cel al unor case de modă cum era, de pildă, la Brașov celebră filială a firmei Neumann din Viena. Îmi pare rău că m-am depărtat de ideea vacanțelor, dar asta cred că se va mai întâmpla pe parcursul acestei evocări deoarece amăruntele, sau, mai bine zis, componentele intime ale acelei vieți și atmosferă obligă la explicitări în afara căror reconstituirea ansamblului, practic, nu este posibilă. Această, să-i zicem, producție casnică a constituit și ea în acele vremuri o atracție, adăugată farmecului locurilor și frumuseții morale a oamenilor.

Vorbind de casele săcelenilor nu avem cum să nu trecem prin curțile lor, unele dintre ele adevărate guri de rai străbătute de poteci meșteșugit pavate cu piatră de râu, cu nesfârșite rânduri de flori, prezente în toate sezoanele, de la ghioceii și viorelele, aduse din pădure, la panselele, încă din toamnă sădite în straturi și până la tufele de liliac, care erau

Un loc pitoresc de refacere și desfășoare.

CERNATU - SĂCELE

Așezat la poalele munților Ciucaș 1056 m. și Piatra Mare 1842 m. arc în față celor două și jumătate de milenii ai Trilă Bârzii.

Altitudine 660 metri, climatul subalpin cu temperatură foarte constantă.

Pădure de brad în apropiere, soare, apeduct comună, lumină electrică, susținută în locuințe confortabile în case de piatră.

Situat în centrul Săcelor, este ultima asezare vechiă așezată de păsări ardeleni, care au jucat un rol important în istoria ușenilor.

Calea de autobuz și traseul calei ferată Brașov, din oraș în oraș. Reducere pe C.F.R. pentru sezonul de vară, pîna la statie DÂMBOVIȚA-SĂCELE (la 3 km).

Recreații edificatoare: Grădini bisericii nouă, răsăritori cu horă în plai, repararea locuinței de plimbare „Pe pod” — Planșăjii de arbori. **Monumentul Eroilor Săcelenilor**, morti în războiul mondial.

Excursii: se pot organiza la „Poiana Nicolae Nicolaeianu”, la vîrful „Cioiceanu”, la Tâlci, la Cabana Ciucaș, la muntele „Piatra” 1890 m. la Pasul „Broloca”, la Poiana Brașovului și Tâmpa Broșov, în Zăzu sau pe munte „Piatra Mare” a Ciucaș.

Activități populare, asociative culturale:

Distracții: cabaret, teatru, cinematografi, restaurante, cu orchestra și dans, cinematograf, căciuli, colectare, popci, bilard.

Locuri de joacă: jocuri și teleton public.

Luncă plină și galbenă. Formule și măsurări bine asortate. Taxă de taxă Lai 60 — Taxă de persoană.

Orice informație la: Comisia Locală de Turism, Cernatu

Publicitate turistică în revista
“Plaiuri Săcelene” - mai, 1938

urmate în lunile de vară „la serviciu” de cele de iasomie iar, în unele curți, chiar de frumos miroitorul Caprifoliu (Mâna Maicii Domnului), mai rar întâlnit pe atunci la Săcele, ca și de superbul Clematis cu florile sale violete atât de frumos asortate cu albul pereților caselor,

continuare in pag. urm.

continuare

întodeauna întreținute cu aleasă grijă. Pe primii "sezoniști" (căci aşa se numeau pe atunci oaspeții săcelenilor veniți la odihnă din capitală. Ploiești, Brăila, Constanța, din orașele Basarbiei, unde mocanii noștri aveau adevărate "consulate", constituite din neamurile lor acolo înpământene), îi mai întâmpinău tufele de bujori, înfloriti întărziat aici la noi, oarecum mai la nord, ocrotiți de răcoarea muntelui și tufele de trandafiri, nelipsite din curțile care își respectau demnitatea de autentic și vrednic gospodar. Predominau trandafirii roz, foarte parfumați din specia celor destinați preparării delicioasei dulceți, care, în unele case, era servită pe post de delicatesă, alături de celebrele, inconfundabilele dulcețuri de fragi și zmeură pe care săcelenicele le ofereau oaspeților odată cu apa rece, curată ca lacrima, într-un pahar subțire, delicat, neapărat aburit, însoțit, bineînțeles și de cafeluță, preparată, de cei mai chiverniști din cafeaua cumpărată la Brașov de la celebrul, neuitatul în excelentă magazin, Iulius Meinl de pe strada Porții.

Miezul verii era anunțat de înflorirea tufelor de flox, alb sau roz cu inflorescențe atât de elegant constituite în buchete grațioase, flori al căror parfum mă neliniștea, parcă, vestind apropierea încheierii vacanței, a raiului în care m-am zbenguit după pofta inimii, uitând de deranjantele, stincheritoarele limite ale timpului și spațiului. Desigur, mă bucuram să-l revăd pe tata – înțeleptul, de care eram atașat în subconștiștual meu prin admirarea ce o purtam tezaurului minții sale, dar despărțirea de Săcele, în decada imediat următoare sărbătorii Sfintei Maria, mă întrista profund, iar buchetele de flox, dalii și trandafiri pe care ni le ofereau vecinii la despărțire, unii însoțindu-ne la gară, la Dârste, accentuau tristețea mea, adusă, adesori, până la lacrimi.

Dar iarăși, veți, am cam luat-o razna și stau să mă gândesc dacă nu cumva chiar aşa trebuie săurgă o povestire despre trecut atâta timp cât nu avem de-a face cu o carte de istorie ci, cu un crâmpei de viață adevărată, care îți merită pe deplin dreptul la o evocare pentru puritatea și aleasa-i omenie.

Călătoria noastră cu trenul de la Tighina la Brașov, la jumătatea anilor 30 ai veacului trecut dura aproape 24 de ore, ținând seama de legăturile și transbordările pe care le făceam uneori la Chișinău și neapărat la Ploiești. Nu era o călătorie dificilă, noi copii abia o așteptam, inconvenientele ei o afectau mai ales pe

mama, care trebuia să ne vegheze o noapte cu tot ceea ce însemnau cele 24 de ore petrecute în tren. Uneori, între două trenuri, la Ploiești, dădeam o fugă cu o trăsură (birjă) la mătușa noastră cea mai dragă, tușica Alexandrina, una dintre surorile tatii, căsătorită cu un negustor pricopsit, originar din Scheii Brașovului, Dumitru Sulescu (fost la origine Sulică – modificat numele cu sufix „escu” ca să „dea bine” în capitala petrolului!!!).

Acest moment al călătoriei noastre estivale spre Săcele era așteptat cu mare nerăbdare, adeseori sub „amenințarea” anului sale în cazul când nu vom fi cuminți în tren. Plimbarea de la Gara de Sud cu elegantele trăsuri ale birjarilor – muscali până pe strada Elena Doamna, unde locuia tușica era o încântare. Străbăteam bulevardul strălucitor de curătenie, bordat de somptuoasele vile, construite în „capitala” petrolului românesc în anii imediat următori primului război mondial, în țăcănițul plăcut al copitelor cailor superbi, pe asfaltul impecabil, priveam uimiți frumusețea arborilor și aleilor laterale, treceam prin fața halelor, străjuite de celebrul turn cu ceas (pe care apoi le vizitam îmreună cu cei patru veri ploieșteni cu mult mai mari ca mine), după care intram pe partea stângă a bulevardului într-un cartier foarte liniștit și curat, inundat realmente, de sute de tufe de trandafiri ce ne priveau din curțile fiecarei case. Eram impresionat de suporturile tufelor de trandafiri care purtau în vârf globuri de sticlă multicolore, adăugând peisajului atât de îngrijit și civilizat un plus de farmec, care nu trecea neobservat de ființa copilului aflat între perceptiile „absolventului” de grădiniță și ale aspirantului la clasa I.

Adeseori, la sfaturile cununatei (pe care mama, ca și noi de altfel, o îndrăgea foarte mult) rămâneam pentru „refacere” o zi la Ploiești și plecam spre Brașov în ziua următoare cu un tren care ajungea la Dârste imediat după ora prânzului. Odată urcați în tren, așteptam cu nerăbdare apariția munților, chinuind-o pe mama cu întrebări care mai de care mai năstrușnice dintre care nu lipsea cea referitoare la zânele din Valea Cerbului, despre care aflasem din lecturile pe care mi le făcea tata, sau sora mea, Mărioara, din carte cu același nume. Ajunși la Bușteni mi se arăta locul „minunilor”, admiram crucea de pe Caraiman, cădeam pe gânduri care se revitalizau în visele ce-mi măngâiau noptile primelor zile de vacanță în cămărață din casa bunicilor la Săcele.

Nu ne puteam desprinde ochii de pe geamul pe

continuare in pag. urm.

continuare

care se derula magicul film al văii Prahovei, străjuite de crestele Bucegilor, ne cufundam apoi în tenebrele tunelurilor, ce-mi accentuau nedumeririle instantaneelor alternanțe dintre lumină și întuneric. Mă lăsam stăpânit de tot soioul de mistere din care mă aducea la realitate mama cu îngrijorările ei privind coborârea din trenul, care, deobicei oprea la Dârste un minut sau două, iar noi, slavă Domnului, aveam tot soiul de bagaje ce-ști așteptau, alături de noi, ajungerea la destinație în deplină securitate și integritate.

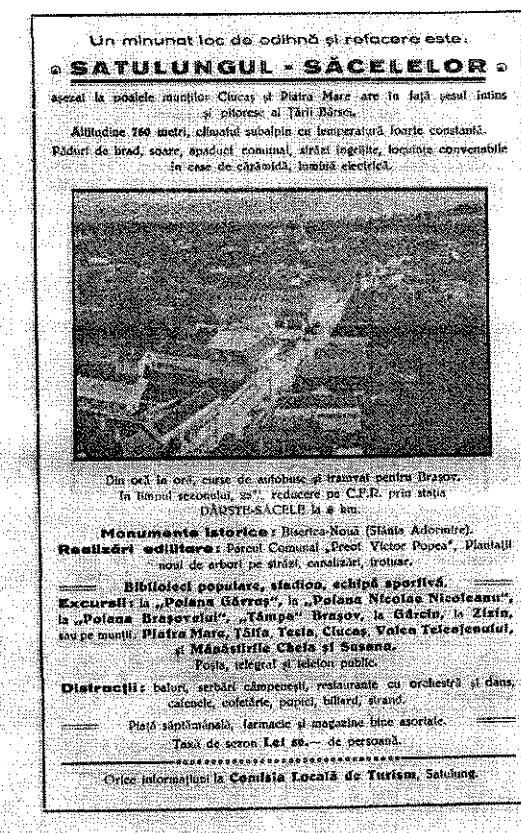
Prima grija a mamei, odată coborăți din tren era aceea a contactării "cărăușului", adică a lui neica Ghiță Voinea (Chiorul) pe care tata, după câte știu, îl anunța printr-o telegramă de ziua și ora sosirii noastre și care, aşa cum mi-l amintesc, ne ieșea în întâmpinare spre bucuria mamei, ce-și lua o nouă piatră de pe inimă. În această secvență a trajectoriei evocării trebuie să mă opresc asupra unui amănunt, aparent nesemnificativ, dar foarte pitoresc pe care nicicum nu doresc să-l omit. Mi-l amintesc, aşadar, pe tata spunându-i mamei înaintea plecării din Tighina:

- Vă opriți la Ploiești, la Alexandrina, vă odihniți, pleci a doua zi cu un tren pe la 11, iar, când sositi la Dârste luati masa, mai întâi de toate, în restaurantul gării, beți o bere, scapi de grija prânzului și apoi plecați cu nenea Ghiță spre casă.

Eu abia aşteptam „momentul restaurantului din gara Dârste”, care, astăzi, pentru mulți dintre dumneavoastră ar părea o fantasmagonie, dar care atunci era o realitate dintre cele mai plăcute. Se pare că mica săliță, curată ca lacrima, cu fețe de masă impecabile în carouri albe și roșii, era

tutelată de fabrica de bere Czell. Se mâncau aici acum 70 de ani strășnice șnițele vieneze cu la fel de strășnici cartofi prăjiți și salată de castraveți (nu se cunoșteau pe atunci produsele de seră), iar berea, se zice, era de cea mai aleasă clasă, servită chiar de celebrul vecin Czell (albă și neagră). Mama bea și ea o „regală” neagră, iar noi copiii beam deliciosul, parfumatul sirop de zmeură cu apă minerală naturală de Zizin (sirop fabricat tot la Czell în secțiile de siropuri și lichioruri, aflate vis-a-vis de fabrică în acea vreme). Nenea Ghiță era și el omenit, bineînțeles și cu o halbă-două după care ne înghesuiam cu toții în căruța cu „leagăn” și „coș de fân” și pomeam spre casă. Așteptam, adeseori, la barieră trecerea trenurilor spre, și dinspre București, iar apoi străbateam „la pas” șoseaua până la Cernatu, unde prin fața Bisericii celei noi coteam la dreapta, urcam pe lângă remiza de pompieri și faceam la stânga pe strada Belu unde a patra casă pe stânga, purtând numărul 1885 era a noastră, casa bunicilor mei paterni, construită în 1846.

Nici nu apucam să ne descărcăm bagajele, când ne pomeneam înconjurați de vecini, care ne ridicau în brațe, ne sărutau, ne urau bun venit, exprimându-și încântarea revederii. Mama își rezolva problemele financiare cu nenea Ghiță, amintindu-i de posibilele pachete pe care tata ni le-ar putea trimite și de care dumnealui să aibe grija să ni le aducă de cum vor fi sosit la Dârste. Mama deschidea larg ferestrele spre

Publicitate turistică în revista
"Plaiuri Săcelene" - mai, 1938

pădurile Ciocleanului, schimba câteva vorbe cu chiriașii pe care îi aveam în „casa mică” din curte, și se apuca de trebălit, trimițând vorbă vecinilor noștri, pe vremuri Miklos sau Csók, să ne rețină zilnic cei doi litri de lapte

continuare în pag. urm.

continuare

care se consuma chiar cu adaosuri în familia noastră.

Sursa de lapte de vacă era de două-trei ori pe săptămână completată cu lapte de bivolită pe care ni-l aducea acasă băiatul zidarului, Janos Sipos. Janesi schiopul, devenit peste ani unul dintre prietenii mei, priceput și el meșter zidar, flăcăiaș bun de taciale, strănic povestitor de întâmplări străsnice care de care mai înflorate și aduse din condei.

Abia ne dezmeticeam din lunga și plină de impresii călătorie, când, iată soarele își începea domoala rostogolire spre contururile Tânpei, începeau să adie răcorile muntelui, iar dinspre plaiurile Ciocleanului răzbăteau dangătele tălăngilor ciurdei ce se întorcea de la păsune. Pentru mine, copilul-orășean, spectacolul defilării seară de seară a ciurdei ce cobora pe „calea vacilor”, la Cernatu și Satulung, era fascinant. Sute de vaci și bivolițe, ugerele pline doldora, visau cred la grajdul și odihna de acasă, întâmpinate la răscruci și porți de stăpânele lor.

Noi copii, cu sufletul la gură, așteptam însă încheierea acestei defilării spre a admira taurii străsnici, aflați în imediata supraveghere a ciurdarilor, așteptați de paznicul lor, Samu bácsi, admirat de noi toți pentru curajul stăpânirii lor și bineînțeles a îngrijirii lor la monta aflată alături de remiza de pompieri. Câteodată Samu bácsi ne lăsa să-i făcându-le toaleta ca unor adevărați gineri ce erau.

De poveștile cu tauri, ce să vă mai spun?! Ele faceau parte din folclorul cultivat cred de generații, apreciat și ascultat „numai ochi și urechi” de fiecare dintre noi.

Nu vă mai spun ce le povestem eu, tighinenilor mei, la înapoierea din vacanță, despre străsniciile cu tauri, mai ales cu cei de bivol a căror înfățișare mi-a tulburat nu odată visele.

A doua zi viața se organiza pe „termen lung”, se distribuiau responsabilitățile, iar eu după ce trecusem de 10 ani, aveam „acreditarea” aprovizionării cu pâine și cornuri de la brutăria János Szőcs din Piața Cernatului, îndatorire pe care o îndeplineam cu foarte multă placere, mai ales că eram deosebit de încântat de revederea

reciproc. Se purtau în acele vremuri toaletele feminine de vară „à la Tyrolien”, cu sarașane mărunt înflorate pe fond negru, croite „mini” (actualul model „mini” nu este chiar o invenție a contemporanietății noastre!) cu bluze albe bine decoltate, ca să nu-i spun „generos”, cu mâneci scurte, bufante, modă ce conferea femeilor, mai ales celor corect „clădite” sub raport arhitectonic, un farmec aparte, care nu era străin nici percepției băiețandrului, reprezentat pe atunci de mine. Domnișoara Mili Szőcs era asistată și ajutată în elegantul magazin, aflat deasupra celebrei brutării János Szőcs, „brutărie cu electrică și aburi”, cum se afla imprimat pe frumoasa etichetă, care se aplică pe fiecare pâine, (dar despre acest amănunt vom mai avea prilejul să vorbim), de domnișoara Bobo (aşa o ştiam noi) Leutschaft, o adolescentă la fel de plină de farmec ca și câteva zeci de metri de casa noastră, la hotarul dintre stăpâna ei, frumos ciripoare, servabilă, atentă, ce mai, cu pas domol, ostenite de drumul lung și anevoios, cu față frumosului, categorie estetică profund prielnică existenței noastre.

Magazinul János Szőcs oferea săcelenilor și „sezoniștilor” în afara pâinii cu cartofi, exceptionale, ajunsă în acei ani și pe rafturile unor magazine bucureștene și a minunatelor cornuri și chifle cu lapte, adevărate „capodopere” ale genului, (astăzi uitate în buluceala unei cereri tot mai anarhice, ignorate în raport cu exigentele norme ale calității) și mezeturile apetisante și aromate ale celebrui firme „Bedners și fiț” din Brașov, salamul de Sibiu, produs la Sinaia, care se cumpăra cu zecile de grame, fin

tranșat la mașină, unt produs la o celebră în epocă fabrică din Brașov, cafea, ceai, ingrediente diverse, ciocolată, bomboane fine de la renumita fabrică Hess, fapt ce-i conferea incintei o aură de nobelețe și bun gust. Vara magazinul era foarte frecventat de „sezoniști” care, desigur, îi gustau, deopotrivă produsele dar și elevata atmosferă, degajată de frumusețea mobilierului,

rafinamentul expunerii produselor, dar și de zâmbetul și delicatețea celor două fermecătoare protagoniste. Chiar și acum, după atâtea decenii, când astern aceste rânduri, simt în nări aroma acelor chifle și cornuri, care, realmente, se topeau în gură și dintre care nu mă puteam abține să nu înfulec unul-două pe drumul de la brutărie spre casă, prin fața frumoasei case Szőcs instantaneu, se reconstituie statorică simpatie. Sunt convins că sentimentul, căruia și se recompun din amintiri aceste, aparent, modeste, dar s-ar cuveni să-i adăugăm pe cel al respectului, a fost pline de semnificații detaliu ale unui trecut dominat de o

continuare in pag. urm.

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

inegalabil de fermecătoare realitate.

Foarte mulți dintre vecinii noștri și fără îndoială, mulți săceleni, îndeosebi cei din zona Cernatului și cea a Satulungului de jos, din preajma Bisericii Sfinții Arhangheli, zone din care porneau căile de acces spre Poiana Angelescu, primeau „sezoniști”, doar oferindu-le cazarea, dar erau și dintre aceia care ofereau pensiune completă. Era o sursă de venit deloc neglijabilă, orientată deobicei, spre amenajări și modernizări, tendințe gospodărești deloc străine săcelenilor, motivate, se vede treaba și de cele văzute în călătoriile lor întreprinse periodic în Vechiul Regat și Dobrogea, mânați de treburile impuse de răspândirea în diverse locații a turmelor de oi și valorificarea produselor acestora, fie și de comunicarea cu rudele stabilite în afara perimetruului tradițional.

Viața la Săcele nu stătea în anii dinaintea lui 1940 sub semnul moderației prețurilor, dimpotrivă costurile produselor alimentare erau în afara lăptelui, cartofului și a rădăcinoaselor, poate, mult mai ridicate decât în București, iar față de cele practicate în Basarabia, de-a dreptul exagerat de mari. Nu era problema familiei noastre ci mă gândesc, în primul rând, la vecinii noștri în viață cărora abundența fructelor, a cărnii și peștelui nu a constituit nicicând o realitate. Și totuși „sezoniștii” nu veneau aici „puși” pe economii, magazinele le ofereau tot ce își doreau de la calitatea pâinii, de care am amintit, la cea a cărnii atât de frumos prezентate în celebrele măcelării Adrianyi și Kiss de pe pod sau cea a lui Endre de vis-a-vis de Biserica nouă din Cernatu, în care, clientul era întâmpinat cu aleasă amabilitate și cu produse care impresionau prin calitatea lor, cărora li se adăugau tradiționala slănină afumată, o adevărată delicatesă și cărnații afumați inconfundabili ca gust și savoare. „Sezoniștii” se dădeau în vînt după asemenea oferte, neuitând să-și „cadorească” și neamurile la înapoierea acasă cu asemenea delicii.

Alături de magazinul și brutăria János Szöcs se află și astăzi, celebră în epocă, Casa Ion Dobros, unul dintre ginerii cunoscuților negustori săceleni Dumitru și Paraschiva Proca, al căror magazin din dreptul și vârful paniei ce precede intrarea în Cernatu, eu nu l-am mai apucat în funcțiune.

Dominul Ioan Dobros și distinsa domniei sale soție, frumoasa tanti Maria, o adevărată mare doamnă, alcătuiau un impresionant cuplu conjugal, remarcat atât prin eleganța vestimentației, dar mai ales prin aceea a comportării față de clienți, indiferent dacă interlocutorul era un cetățean în toată firea, sau un copil ca mine, trimis de părinți după temiri ce, cumpărături. Domnul și doamna Dobros nu serveau clientii, ci doar îi întâmpinau după care îi îndrumau spre cei doi tineri vânzători Ion Olteanu și Nicu Teacă, care la fel de amabili și plini de simpatie nu lăsau clientul să plece, Doamne ferește, nemulțumit, nedumerit sau neîndrumat în solicitările și dorințele sale. Eu veneam cu placere la nenea Ion Dobros, mai ales când tata mă trimitea după minunata brânză de burduf pe care domnia sa o aducea de la Covasna și o ținea în văzul lumii pe o tipsie acoperită cu capac de

sticlă ca pe o marfă de mare preț, cum și era de fapt, constatat și verificat după comiterea bulzului, care, neapărat, trebuia să-și transforme aromitorul conținut în fășii ce se întindeau în chip de fire de tort sub privirile încântate ale tuturor celor strânși în jurul mesei. Erau Dobroșii aceia niște oameni minunați, stăpâniți de o sfântă omenie de care îți era drag să te apropie și să-i simți prietenii chiar atunci când veneai la târguieli, fără să te gândești că n-ai putea fi cumva servit după dorința și pofta inimii tale.

Vara, când Piața Cernatului la orele serii se umplea de „sezoniștii” care veneau la cumpărături și la obișnuitele plimbări „pe pod”, un adevărat Corso al Săcelelor, magazinul lui nenea Ion și tanti Maria Dobros era realmente luat cu asalt de clientii veniți de pe alte meleaguri la odihnă și întâlniri cu vechi și dragi prieteni.

Piața Cernatului oferea un generos tablou comercial, aflat sub semnul unei oneste concurențe în care erau angajate magazine la fel de prestigioase cum era acela al lui Onoriu și Susanei Corfariu, cel al familiei Ștefan Bălint, fiecare dintre ele purtând o clară amprentă a personalității patronului exprimată în constituenții de calitate ai mărfurilor, de eleganță și amabilitate a serviciilor, niciunul dintre ele neinducând ideea unei îndoieri asupra bunei credințe sau dorinței de a servi clientul cât se poate de bine. De la doamna și domnul Ștefan Bălint ca și de la magazinul familiei Iuliu Vigovszky îmi plăcea să cumpăr bomboane de tot soiul, dar mai ales multicolorele perle presărate cu zahăr candel

¹ Până mai acum vreo 30-35 de ani părăul Valea Cernatului care descindea din munți, traversa șoseaua în dreptul vârfului dâmbului, după care de-a lungul casei fotografului Gădri își urma drumul spre câmp trecând prin dreptul caselor Onoriu Corfariu, Ștefan Bălint, al casei măcelăriului Kiss, al cofetăriei, cinematografului și al caselor ce străjuiau flancul stâng al pieței Cernatului până la casele avocatului Ion Gologan. Întreaga albie a părăului era elegant acoperită cu scânduri (dulapi) groși și bordată cu bare de fier formând o adevărată aleie umbră de castani. „Podul”, așa era denumită „valea” acoperită, a devenit locul de promenadă al celor ce se doreau întâlniri, mai ales în timpul serilor de primăvară și vară.

** IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM **

continuare

– crânțănitor, umplute cu lichior, o delicatesă astăzi de ani constituie, la o bere rece, o pereche de crenvurști, dispărută de pe piața dulciurilor, iar domnii și doamnele mici sau la o gustare cu cașcaval de Dobrogea la mai sus pomenite mi le serveau, spre încântarea mea, în cărciumioarele foarte bine dotate cu tot ce-și dorea sufletul pungulile meșteșugit alcătuite și încheiate într-un miraculos românului de atunci.

triunghi care se umplea de deliciosul conținut. Nu doresc să mai insist cât de frumos, de atent și corect eram servitii noi copiii când veneam la modestele și specificele noastre cumpărături, omenie odinioară imanentă celor vârstnici. manifestată cu precădere în relațiile cu cei mici. Fără îndoială este vorba de o caracteristică asupra căreia ar merită să reflectăm, de fapt o formă a manifestării cutumei omeniei.

În general „sezoniștii” luau masa pe la gazdele lor, într-un sistem de „loan”, când „sezonierul” făcea aprovizionarea, iar gazda se ocupa de pregătirea meselor, sau, de la caz la caz, gazda se angaja să ofere pensiune completă, anticipând ceea ce astăzi numim abordarea agroturistică, apreciată prin conferirea unui număr de margarete.

Nici vorbă, se trăia bine și odinioară, aş zice, chiar mai sănătos, din alimentația săceleanului nelipsând decât abundența legumelor și diversitatea fructelor ce se puteau procura, oarecum, doar în zilele de luni la târgul organizat în piața Cernatului și pe strada largă ce mergea spre câmp și stația așa zisului tramvai (trenuțul, care, de pe la începutul anilor 90 ai secolului XIX, făcea legătura Brașovului cu Săcelele). În rest, orice putea fi procurat din piețele Brașovului zilnic, le prețuri, însă, care nu erau la îndemâna oricui.

Zilele de luni erau tradiționalele zile de târg, un soi de sărbătoare a aprovizionării, când pe drumul amintit se înșirau zeci de căruțe venite din Vechiul Regat (cu legume sau din zonele învecinate (Stupini, Hărman, Prejmer) aducând cartofi, rădăcinoase, fasole și chiar fructe, brânzeturi și mai rar pește proaspăt de râu (din Olt) care era foarte scump, iar nouă, care veneam din abundența de nedescris a Basarabiei, toate aceste lucruri ni se păreau mai mult decât aberante, de neimaginat. Târgul de luni, desigur, își avea pitorescul său, completat de prezența a tot felul de meșteșugari – olari, veniți, în general, din zona Transilvaniei, postăvari, dogari și ciubărari, pălărieri, tarabagii cu jucării, dulciuri, turtă dulce, în prezenteri dintre cele mai inedite și câte și mai câte.

Evenimentul săptămânal era gustat și de către „sezoniști” care după contemplarea spectacolului și fenomenului economic se retrăgeau în grupuri de prieteni,

Piața Cernatului își trăia în acele vremuri viața și la nivelul restaurantelor, din rândul cărora se remarcă cel al doamnelor Aurica Moise și Ana Cergău, renumite și pentru bucătăria lor tradițional românească cu delicioase ciorbe de fasole verde cu smântână, de perișoare și văcuță, de vițel sau purcel cu tarhon. „Sezoniștii” se dădeau în vînt după sarmalele delicioase ale lui tanti Aurica, comparabile doar cu cele ale tatălui Lina Median,

marea meșteră a nunților din Satulung, după papricașul de vițel și tocănițele de purcel cu mămăligă, specialități simple, nesofisticate dar ridicate la nivel de artă a genului, pe care oaspeții noștri estivali le lăudau, elogiau, recomandându-le entuziaștii amicilor și celor pe care îi convingea să-și petreacă vacanțele la Săcele.

Cei mai vârstnici și oarecum mai apropiati prin înrudiri de săceleni se abonau la casa domnului Ghiță Filip unde luau masa în grădină în condiții „ca la mama acasă”, unde, ca de altfel și la cei înainte pomeniți, se executau la comandă străsnice „bulzuri” cu „material” de la Covasna, toate stropite din belșug, nu doar cu bere „Czell” de Dârste, dar și cu bere de Azuga, foarte dragă săcelenilor și gustului lor, aş zice, răsfățat de vinurile bune de Valea Călugărească care își făcuseră drum bun și trainic pe aceste meleaguri. Vedeam adeseori uriașul camion acoperit, astăzi i-am zice TIR, cu număr de Ploiești (PL, aşa era pe atunci) pe care era pictată o imensă panoramă a viilor de la Valea Călugărească sub care era scris cu litere de-o schiopă celebrul catren al lui Păstorel:

Cea mai bună băutură
Este apa de izvor
Dacă intr-o picătură
Pui un kil de ... vinișor

Priveam cum flăcăi zdraveni descărcau la două-trei zile lăzile cu vin la restaurantele doamnelor Moise și Cergău, semn că afacera, mai ales vara, prosperă nu glumă.

Da, săcelenii nu erau bători de rachiу, educația lor gastronomică bazată pe brânzeturi grase de oacie și sarmale meșteșugit fierite în oale de lut și în zemă acrișoară de varză, bine vânturată, cerea vin alb ușor. Fetească sau o Tămâioasă de viață lungă și înimă ușoară. Berea se bea la sete, una-două, în rest vinul era de bază.

continuare în pag. urm.

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

Cronica mea

„Sezoniștii” care erau primiți cu pensiune completă nu aveau nici ei de ce se plângă, deoarece săcelencele au fost de când e lumea gospodine meștere în ciorbițe de văcuță și vițel, dresă cu borș sau aromate cu tarhon, în prepararea de tocănițe de purcel, vițel sau pui, în sarmale de vară cu varză ușor acrītă, în delicioase fripturi la tavă, ghiveciuri de legume cu și fără carne, în salate de vinete și dovlecei, ca să nu mai vorbim de bulzul nelipsit în chip de gustare înaintea fiecărei mese. Răsfățul cuprindea și zona ciupercilor, foarte multe în lunile de vară cu precipitații normale când urechiișele cu smântână sau tocănițele de mânătarcă înnobilau mesele oaspeților. Nu se mai săturau „sezoniștii” de plăcintele mocănești cu brânză, oferite mai ales la cină după grătarele de vrăbioare, presărate bogat cu piper și cimbru ca să „meargă șprițul”. Meștere au fost săcelencele odinioară în prepararea plăcintei cu mere în aluat frământat cu unt și în „elaborarea” șerbetului de zmeură, delicatesă ce le-a determinat pe multe din „sezonistele” vremii să deprindă această artă ținută în acele vremuri la mare preț.

Peste săptămână oaspeții familiști, îndeosebi cei cu copii, își umpleau panerașul cu de toate și luau calea Poienii, aciindu-se pe lângă locurile cu izvorul unde copiii se puteau adeseori până seara juca și zbengui în voie. Cei mai tineri se duceau pe Tărlung, la baraj sau pe valea Gârcinului, unde cufundați în liniștea fânețelor, adiați de mireasma pădurilor și de susurul apei își regăseau liniștea și cumpănlarea afectate de stresul, pe atunci încă rezonabil, al mediului urban.

Cei mai tineri, spre seară, odată ajunși acasă din drumeții, dădeau o „raită” prin Cernatu să facă „un tur” „pe pod” (multifuncționalul „Corso” săcelean – loc de întâlnire, promenadă, evidență a noilor sosii în viligiatură, prilej de comentarii, nevinovată bârfă și evaluări ale prestației gazdelor și chiar recomandări pentru viitoare sejururi), să facă cumpărături, să se aprovizioneze cu noile șarje de chifle și cornuri de la Szöcs, să intre, de ce nu, la o bere și un grătar la restaurantul trupeșei doamne Ana Cergău sau la cel al doamnei Moise, sau chiar pe terasa lui Gyula, aflată în curtea cinematografului Modern.

Amatorii de film se delectau atunci cu producții hollywood-iene, avându-i ca protogeniști pe Gary Cooper, Clark Gable, Bette Davis și chiar Rudolf Valentino, pe admirabilitii Ginger Rogers și Fred Astaire. Sâmbăta și duminica la matineu, noi copiii ne delectam cu năzbâtiile

lui Stan și Bran, Pat și Patachon, dar eram de-a dreptul fascinați de aventurile lui Mickey Roney și gingășia lui Shirley Temple. Trebuie să vă spun că biletul la cinematograf nu era chiar o nimică toată și reprezenta o răsplătită care introducea în ecuație absența reproșurilor și penalizărilor din timpul săptămânii. Nimeni nu-și imagina dintre copii că ar putea frecventa cinematograful în timpul săptămânii.

Tinerii și, adeseori, cei mai bine „pârguiți” frecventau seara popicăriile doamnei Molnar și cea a domnului Wisowszkyi aflate pe strada Tramvaiului în Satulung și Cernatu aproape vis-a-vis una de celalătă, unde amuzamentul se practica „pe bere” (și nu numai), însoțită de gustări și grătare chiar, încingerea de chefuri, uneori, până în zori, neconstituind o excepție pentru cei ce se odihneau în acest mod. Popicăriile erau la modă, erau foarte căutate, cele din Satulung de la „cotul” Jinga și Dogaru fiind practicate mai mult de amatorii locali.

Odată ajuns în Cernatu, fie în miezul zilei, după amiaza sau seara nu aveai cum să ocolești renumita cofetărie Zoldi și pe frumoasa fiică a meșterului, Iluczi, a cărei gingăsie sporea, aş zice, exponential deliciul produselor lor, atât de prețuite de săceleni, dar și de sutele de „sezoniști” care le-au purtat faima pe toate meleagurile României. Totul era delicios la casa Zoldi de la prăjituri, fursecuri, siropuri și înghețate, dar „punctul forte”, care te îmbăta cu aroma de cum te apropiai de treptele cofetăriei aflate pe atunci în incinta actualului magazin de lângă cinematograf, era „kremșnitul”, prăjitura din foitaj umplut cu cremă de vanilie, a cărei savoare nu am mai întâlnit-o nicăieri în cofetăriile din țară și străinătate pe unde m-a purtat destinul.

Pe bătrânu M. Zoldi nu l-am cunoscut doar, am fost chiar prietenii iar eu l-am îndrăgit, admirându-l pentru meșteșug, delicatețe și aleasă omenie pe care domnia sa o revârsa generos asupra clientilor și prietenilor săi.

Dar, văd că m-am întrecut cu măsura evocărilor pentru numărul acesta al „Plaiurilor Săcelene”, aşa că despre domnul Zoldi, despre rețeta kremșnitului și despre alte icoane ale acelor vremuri să încercăm a le readuce din amintiri sub aspicile toamnei săcelene care atunci când își urmează tradițiile este la fel de încantătoare ca și binecuvântata vară.

CUVÂNT LA POGORÂREA SFÂNTULUI DUH

"Tă este de folos ca să Mă duc Eu. Căci dacă nu Ma voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Ma voi duce, îl voi trimite la voi...iar când va veni Acela. Duhul Adevarului. -Care de la Tatal purcede- vă va călăzuți la tot adevărul"

(In 16, 7, 13 și 15, 26)

Biserica Ortodoxă praznuiește Pogorârea Sfântului Duh, în fiecare an, la cincizeci de zile de la Învierea Domnului și la zece zile de la Înălțarea Sa cu trupul îndumnezeit la Cer. În această zi Duhul Sfânt S-a pogorât peste Sfinții Apostoli în chipul limbilor "ca de foc" care "au șezut pe fiecare dintre ei" (Fap.2,3), împlinindu-se astfel fagaduința Mântuitorul facuta Sfinților Apostoli, înainte de Patima și de Înălțarea Sa. De acum, Duhul Sfânt este prezent în Biserica și îl face prezent pretutindeni pe Hristos Domnul, atât în cer cât și pe pamânt. Tot în aceasta zi a luat ființa în chip vazut Biserica lui Hristos.

Istoria despre Pogorârea Sfântului Duh se face în cea de a doua carte a Sfântului Evangelist Luca, *Faptele Apostolilor*, la cap. 2. Sfinții Apostoli se aflau adunați într-o casa din Ierusalim, unde, la un moment dat s-a auzit "din cer, fără de veste,...un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toata casa unde ședea ei. Și li s-au aratat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei" (Fap.2, 2-3). Apoi, luminări de Sfântul Duh și îmbracări cu putere de sus, Apostolii au început să le vorbească oamenilor și sa-L preamarreasca pe Dumnezeu. Iudeii adunați în Ierusalim, caci era o sărbatoare a lor, veniți din toate partile lumii, fiecare cu limba lui, auzeau cuvântul Apostolilor în graiul lor, în care s-au născut, încât toți se minunau de lucrul acesta.

Numele sărbătorii, acela de Cincizecime, vine de la cele cincizeci de zile care o despart de Înviere. Pogorârea Sfântului Duh, în aceasta zi, i-a preschimbat pe Apostoli din fricoși în curajoși, din simpli pescari în mari oratori și scriitori. Ei, care până atunci aveau nevoie de tâlcuirea parbolelor, când Mântuitorul le vorbea în pilde, și ziceau: "spune-ne nouă ce sunt cuvintele acestea?", acum vorbesc oamenilor în metafore. Sigur ca toate acestea și altele i-au facut pe oameni să se minuneze și să se întrebe de unde aceasta putere? Minunea nu s-a produs numai cu ucenicii Mântuitorului ci și cu cei care erau prezenți. Aceștia au auzit cuvântarea Sf. Ap. Petru, fiecare în limba lui materna. Minunea s-a produs între gura Apostolului și urechile oamenilor. De aceea, mulți dintre cei prezenți au pus aceasta întrebare existențială: "Barbați frați, ce să facem?" (Fap.2, 37). Raspunsul a venit din partea Sf. Ap. Petru: "Pocaiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea pacatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfânt" (Fap.2, 38). Atunci au primit Botezul "ca la trei mii de suflete" (Fap.2, 41). Așa a luat ființa în chip vazut Biserica lui Hristos. De aceea, ziua aceasta este și ziua de naștere a Bisericii.

Același Duh Sfânt care a lucrat la Cincizecime lucreaza în Biserica lui Hristos în toți cei care primesc botezul și-L marturisesc pe Hristos Domnul.

Cine este acest Duh Sfânt care s-a pogorât peste Sfinții Apostoli?

Duhul Sfânt este a treia Persoana a Sfintei Treimi, Cel Care de la Tatal purcede și este împreună închinat și marit cu Tatal și cu Fiul. Sfântul Ioan Evanghistul ne spune ca "Dumnezeu este iubire". Este cea mai frumoasa definiție data lui Dumnezeu Cel unul în Ființă și întreit în Persoane. Iubirea este modul de a fi și de a lucra al Sfintei Treimi și chiar mai mult. Treimea este mai mult decât iubire. Iubirea divina este completa și absolută. De aceea se spune ca la început a fost iubirea, pentru că la început a fost numai Dumnezeu. Din iubire Dumnezeu a adus totul de la neexistență la existență. Tatal a creat totul prin Fiul în Duhul Sfânt.

În ziua Cincizecimii, Duhul Sfânt S-a pogorât peste Sfinții Apostoli ca Mângâietor în lume, dar El intra în istorie odată cu creația, deși putem merge și mai înainte. Noțiunea de timp apare odată cu creația. În Simbolul de credință îl numim "Facatorul", Creatorul, iar la Geneza se spune ca "Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor" (1, 2). Sfântul Vasile cel Mare comentând acest verset spune ca Duhul, prin energiile Sale, încalzea și dadea viață apelor, precum cloșca încalzește ouale și da viață acestora. Așadar, în creație se reflectă iubirea Tatului, a Fiului și a Sfântului Duh, aceasta pentru că lucrarea este comună.

În toata istoria vechi testamentara, Duhul lui Dumnezeu apare ca Cel care a calauzit pe poporul lui Israel și Cel care a grațiat prin prooroci.

Duhul Sfânt, ca Duh al iubirii Tatului ce se odihnește peste Fiul, a pregătit omenirea și pe Prea Sfântă Fecioara Maria ca sa-L zamisleasca pe Fiul lui Dumnezeu ca om, fără să le anuleze libertatea. Iar odată cu zamislirea Fiului lui Dumnezeu în pântecele Fecioarei Maria "de la Duhul Sfânt", concepere mai presus de fire, fără cunoștință de barbat, trupul ei a devenit templu al Duhului Sfânt, de la Bunavestire. Aceasta pentru că Duhul odihnește veșnic peste Fiul. Maica Domnului devine cel dintâi vas al lumii purtator de Duh.

În chip vazut, Duhul Sfânt a fost prezent la Botezul Domnului în chip de porumbel "venind peste El", peste Iisus. Teologul rus, Paul Evdokimov, spune că "sub privirile Botezatorului, Duhul a coborât peste Iisus sub forma porumbelului tocmai pentru că cinstea firea umana asumată de Cuvântul, aşa cum focul se arata în fierul înroșit sau în carbunele aprins. Energiile Duhului lucreaza prin firea umana îndumnezeita a lui Dumnezeu, dar și potențează propriile energii ale acestei firi, unindu-le, chiar în Ipostasul Cuvântului, cu energiile Domnului". Din aceasta fire umana asumată de Hristos și îndumnezeita ni se va împărăși nouă de la Cincizecime și pâna la sfârșitul veacurilor harul Duhului Sfânt. *Harul este dragostea Tatului, căștigată de Fiul – prin tot ceea ce a facut El de la Întrupare și pâna la Înălțare - și împărășit de Duhul Sfânt în Biserica, prin Sfințele Taine.*

Continuare

La Cincizcime, Duhul Sfânt S-a coborât ca Duh al comuniunii ca să-l uneasca pe cei ce cred în Hristos cel mort și inviat cu Dumnezeu și totodata între ei, intemeind Biserica. Origen a spus ca "Biserica este plina de Duhul Sfânt", pentru că de la Cincizcime Duhul "se odihnește" peste și în Biserica. El "se odihnește" veșnic peste Hristos. Capul Bisericii, și Biserica, fiind trupul tainic al lui Hristos, este astfel locaș al Duhului Sfânt.

De la Rusalii încocace Duhul Sfânt îl face prezent pe Hristos sacramental în Biserica, real, deplin, întreg și personal, în toți aceia care cred în El, prin Sfintele Taine. Prin Botez, Duhul Sfânt ne face fii ai lui Dumnezeu după har și madulare ale Trupului tainic al lui Hristos, ne naște la viață în Hristos. În Taina Mirungerii primim pecetea darului Duhului Sfânt, întarindu-ne la viața cea nouă, iar în Taina Sfintei Împărășanii ne unim cu Trupul și Sângerele lui

Hristos real, deplin și personal, devenind purtatori de Hristos, hristofori.

Scopul vieții creștinului este dobândirea

Sfântului Duh. Omul cunoaște că are pe Duhul Sfânt atunci când nu mai savârșește pacatul, când ajunge la nepătimire, sau, cum ar spune Sfântul Apostol Pavel, când ajunge "la statura barbatului desavârșit" (Ef.3,14). De aceea, pacatul care nu se va ierta nici în veacul de acum, nici în cel ce va sa vina este pacatul împotriva Duhului Sfânt. De ce? Pentru că Duhul Sfânt ne pune în relație personală cu Sfânta Treime, unindu-ne prin iubire unii cu alții, și pentru că El ne împărăște harul măntuitor. Așa suntem îndemnați la Sfânta Liturghie: "sa ne iubim unii pe alții ca într-un gând sa marturisim pe Tatal, pe Fiul și Pe Sfântul Duh". Duhul Sfânt ne va calauzi spre tot adevarul pe toți cei ce credem, ne încinam și slavim "Treimea cea de o Ființă și nedesperată".

Preot, Dănuț-Gheorghe Benga

ISTORICUL, BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, „SF. ADORMIRE” SATULUNG – SÄCELE, JUD. BRAȘOV

Monument istoric: Biserica cu hramul „Sf. Adormire” din Satulung – Or. Säcele, Protop. Brașov, este situată pe D.N. 1A, (Bul. George Moroianu, nr. 286), la o distanță de 12 km, de Brașov. A fost zidită între anii 1811-1819, cu contribuția credincioșilor. Este monument istoric din anul 1924, (Nicolae Iorga). În arhiva bisericii nu sunt acte din care să putem cunoaște numele arhitectului care a întocmit planul acestei biserici, nici a antreprenorului și nici suma la care s-a ridicat costul lucrărilor acestei monumentale biserici.

Are 31,5 m lungime și 8 m lățime (la absida are 14 m lățime). Este ridicată din piatră și cărămidă, acoperită cu țiglă solzi. Stilul în care este construită este baroc. Are un pronaos precedat pe latura vestică de pridvorul deasupra căruia se înalță zvelt turnul clopotniță. Pictura bisericii este executată în ulei și reprezintă „cel mai vast complex de pictură” executată de pictorul ardelean Mișu Pop între anii 1870-1874. Picturile murale, în număr de 67 scene, sunt distribuite pe pereții și boltile tindei, navei și altarului. Ele sunt de mare însemnatate din punct de vedere istoric, ca lucrare de seamă a celui mai chemat pictor ardelean din sec. XIX. „Executate în stil realist, introdus de moneda secolului al XIX-lea și mobilat de concepția și reflexele Renașterii, acestea au o deosebită valoare artistică” (I. D. Ștefănescu).

Iconostasul este din lemn sculptat; nu se cunoaște cine l-a executat. Pictura de pe tâmplă, în afară de icoanele împărătești, este executată de un pictor necunoscut.

Pe zidul interior al bisericii se văd urme de pictură

și frescă și faptul acesta ne face să credem că și în interior biserica, mai înainte de a fi pictată de Mișu Pop, a mai avut altă pictură. Credincioșii de aici, oameni cu o stare materială înfloritoare, nu puteau sta cu biserica nepictată vreme de 50 ani. Restaurări în exterior s-au făcut în anii 1911 și în 1938 când turnul a fost acoperit din nou. În 1985 s-a reparat și revopsit turnul bisericii. Pictura a fost spălată în anul 1924 de pictorul Molda și în 1949.

Cea mai recentă lucrare de restaurare și curățire a fost făcută în 1969-1970 de pictorul Dim. Bascu din București. Ușa de la intrare este sculptată în stejar în 1986 precum și Troița din fața bisericii în 1994 de Vasile Paler din Liso-Făgăraș.

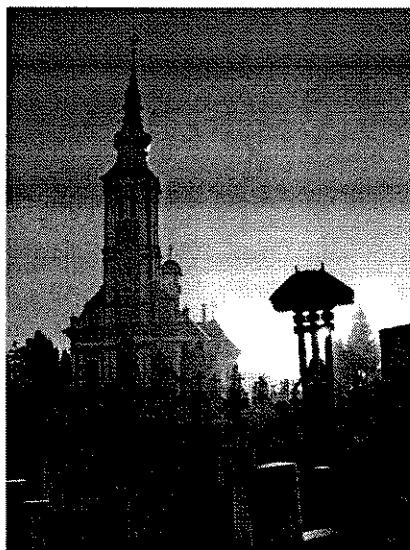
Ca obiecte de valoare: 6 candelete de argint, lucrate în stil brâncovenesc, un potir de argint-aurit cu înflorituri, purtând data 11 sept. 1853, un chivot de argint cizelat. Epitaful este de o deosebită valoare fiind lucrat la Odesa în fir pe catifea vișinie. Un alt epitaf mai mic este opera lui Mișu Pop. Strâniile, iconostasul

mic, cele 2 strâniile ale cântăreștilor, scaunul arhieresc, analogul, crucea de pe Sf. Altar, sunt sculptate în stejar de maistrul D-tru Gafton, Tg. Neamț, în 1986. Două icoane nichelate cu Mântuitorul Hristos și cu Maica Domnului cu pruncul în brațe au fost executate de atel. Parohiei 1984.

Lambriurile sunt executate în 1987. Candelabru mare cu 24 brațe în 1987. În 1991 s-a făcut reparația capitală la acoperișul bisericii.

În 1992 I.P.S. Mitropolit Antonie Plămădeală a binecuvântat Sf. Biserică, cu un sobor de preoți.

Preoți: Ioan Cornea, Mircea Leb

O OPERĂ DE ARTĂ A LUI HUGUÉNIN: MEDALIA TUNELULUI TELIU - BRAȘOV

În anul 1926 s-a inaugurat tunelul de cale ferată de la Teliu-Brașov. La inaugurare s-a emis o medalie, cu toartă, din bronz patinat, bronz argintat și bronz aurit, de 40 mm diametru și 4 mm grosime. Este una dintre cele mai frumoase medalii românești și printre primele pe care apar figuri de muncitori.

Ea este opera (capodopera) gravorului elvețian Huguénin.

Istoria căii ferate de la Brașov la Întorsura Buzăului este una zbuciumată și legendară. Inițial, în plan era vorba de un tronson de cale ferată ce trebuia să unească Brașovul de Buzău. Erau la mijloc interese economice dar și strategico-militare.

Construcția a cunoscut două etape. Începutul s-a făcut sub austro-ungari, în același timp cu tunelul de la Mestecăniș din Bucovina. Se străpungeau Carpații în două puncte cheie: obcinele bucovinene și curbura. Tunelul de la Mestecăniș s-a realizat în 2 ani, 1900-1902, însă cel de la Teliu, după 2 ani, în 1902, a fost abandonat datorită dificultăților întâlnite.

Cea de a doua etapă începe în 1920 și se termină în 1926 și reprezintă doar pe jumătate un succes: străpungerea tunelului Teliu, dar scopul inițial Brașov – Nehoiașu – Buzău, nu este atins, partea montană Întorsura – Nehoiașu fiind abandonată. Tronsonul întreg, Brașov - Întorsura Buzăului, s-a finalizat prin anii 1937-1938. Importantă a fost străpungerea de la Teliu. În 1920 lucrările au fost reluate de germanul Julius Berger, de la societatea Julius Berger T.A.G. Berlin.

Lucrarea a fost de o dificultate deosebită. S-au dinamitat și evacuat peste 110.000 m³ de rocă și pământ.

Muncitorii au fost aduși din întreaga Românie dar preponderenți au fost localnicii din localitățile din preajmă: Budila, Tărlungeni, Purcăreni. Multă au plătit cu viața locul de muncă sau ambicia succesului. Legenda spune că însuși antreprenorul ar fi murit electrocutat când a unit cu mâinile cablul de iluminat ce fusese tăiat. Tot legenda spune că medaliile pregătite a fi înmânate în cadru festiv, nu au mai fost date atunci ci mai târziu, doar câțiva dintre lucrători intrând în posesia lor la dezafectarea sănătății. și totuși medalia există și este în posesia unor colecționari. Așa cum am afirmat, medalia este o realizare deosebită, plină de multe detalii, pentru diametrul de 40 mm.

Aversul reprezintă relieful înconjurator al tunelului din perspectivă aeriană. Este o microhartă minuțioasă, realizată în bronz, pe treisferturi de față a medaliei. În partea

de sus, pe aproape o treime, separate de o linie dreaptă, sunt redate: stema României flancată în dreapta de Castelul Peleș iar în stânga de Castelul Bran. În celelalte două treimi este harta susmenționată iar în centru este inscripția: "Tunelul Teliu", cu majuscule. Pe marginea de 2 mm a aversului, circular, este inscripția: "Construit de Direcția Gen. de Constr. de C. F.", în partea stângă până înspre toartă. În dreptul toartei "Tunelul Teliu", iar în dreapta "Prin Societatea Julius Berger T.A.G. Berlin". Este de observat că informația despre antreprenor începe din dreptul Castelului Peleș și se termină la axul median al aversului. Se știe că regele Ferdinand era un bun strateg, iar Huguénin ne sugerează că monarhul a înțeles importanța deosebită a tunelului, când a dispus reînceperea lucrărilor în 1920.

De asemenea ni se sugerează că doar jumătate din lucrare reprezintă acest tronson de cale ferată, față de planul inițial.

Din păcate Huguénin a avut dreptate!

În partea de jos, tot pe margine, este menționat (tot cu majuscule): „Linia Brașov – Buzău. Străpuns 1926 Lungimea 4370 m”.

În tunel și șase mineri tuneliști, cu căști pe cap, cei doi din margini cu lămpi cu carbid în mâini și cu față spre ieșire. Alți doi cu față spre interiorul tunelului, având în mâini unelte iar în centru doi mineri care ies din tunel. Între cei doi din mijloc se observă un fir ce pare a fi un cablu electric. O fi o sumbră premoniție a ceea ce s-a întâmplat, potrivit legendei, la inaugurare?

Structura de rezistență, din grinzi, este fidel și frumos reprezentată. Deasupra intrării, între grinzi, este reprezentat semnul mineresc: două ciocane încrucisate iar sub ele mesajul de mulțumire a antreprenorului Berger (cu majuscule), așezat în cinci rânduri: „Colaboratorilor și ajutoarelor. Dedicată de Julius Berger Tiefbau A. G. Berlin – Brașov – București.

Jos, sub picioarele lucrătorilor, este inserată, în limba latină, esența acestei grandioase lucrări pentru acea vreme: „FIDELITER ET CONSTANTER” [cu fidelitate și statornicie (constanță)].

În dreapta intrării în tunel, parcă pierdut, este numele gravorului: Huguénin. Întreaga inscripționare este cu majuscule. Doar numele gravorului cu minuscule.

Huguénin ne sugerează prin majuscule grandoarea lucrării și din modestie semnează cu minuscule. Era destul spațiu pentru majuscule. A fost voia lui. Istoria însă îl va consemna cu majuscule!

<<INIMA ASTREI PULSEAZĂ AICI, ÎN INIMA ȚĂRII>>

Despărțământul ASTRA "Frații Popaea" din "cazonă" sau, mai grav, la nedoritul derapaj moral al "relelor secolului". Săcelele Brașovului a intrat în vară sub zodia a două evenimente care i-au conferit prestanță și vigoare. În săptămâna 5-11 iunie 2006, conform "Planului de activități" s-au desfășurat, la interval de numai trei zile, cea de-a patra Adunare Generală a Tânărului despărțământ din Tara Bârsei și Concertul extraordinar de muzică religioasă și clasică "POGORÂT-A DUHUL SFÂNT", dedicat memoriei marelui compozitor austriac Wolfgang Amadeus MOZART (1756-1791).

Lucrările Adunării Generale din 8 iunie a.c. au fost conduse de către dl. prof. Ioan Părean, delegat al Asociației ASTRA din partea d-lui președinte Dumitru Acu de la Sibiu.

Domnia sa a ținut să ofere câtorva personalități de la Săcele ultima-i carte, monografia "David Urs de Margina".

Constituindu-se drept forum al alegerii noilor organe de conducere, adunarea artiștilor și simpatizanților de la Săcele a strâns un mănunchi al vârstelor și preocupărilor diferite, desfășurându-se

sub imperiul a două comandamente: aniversarea a "..... 80 de ani în slujba menținerii identității spirituale a românilor săceleni..." și promovarea cu responsabilitate a tinerilor în conducerea despărțământului "Frații Popaea".

După prezentarea materialelor (nu puține la număr !) asistența a fost invitată să dezbată căile de realizare a direcțiilor și mijloacelor financiare prin care ASTRA săceleană dorește și are datoria să impulsioneze stădaniile acelora ce înțeleg și vor să o sprijine moral și material în mod loial și convergent. Din discuțiile ce s-au purtat a rezultat cu claritate voința de a milita în continuare pentru apărarea identității și valorii culturii locale și integrării acestia în specificul spațiului românesc la dificilul și indubabilul examen al integrării noastre în ansamblul valorilor civilizației europene fără a ajunge la uniformizarea

Anul 2005 a dat strălucire ASTREI românilor, aici sub poala plaiurilor săcelene, prin cel puțin două dintre manifestările de prestigiu: prima se leagă de turismul cultural dedicat tinerilor elevi, studenți sau specialiști în diferite domenii care au performat prin rezultate, și s-au derulat sub genericul "Premianți săceleni în vizită la olteni, bănăteni și ardeleni" iar cea de-a doua a marcat participarea brașovenilor, a săcelenilor și zărneștenilor la "Deniile eminesciene" care s-au desfășurat pe itinerarul Iași-Chișinău-Strășeni (R. Moldova). Cu sprijinul Primăriei și al Consiliului Local, despărțământul "Frații Popaea" a donat cărți și dicționare noi, pentru "hrana" copiilor basarabeni, în valoare de 15 milioane lei.

În cadrul primei acțiuni evidențiate, elevii premianți din clasele a șaptea de la școlile generale ale municipiului Săcele au parcurs nu mai puțin de 1500 Km. pe traseul de mare și emoționantă încarcătură spirituală: nordul Olteniei, Banatul și Ardealul, cu renumitele

mănăstiri ale neamului: Cozia, Dintr-un Lemn, Bistrița, Hurezi, Polovragi, Tismana, Râmeț și cu marea și de neuitată lecție de istorie națională oferită generos de Sarmizegetusa, Orăștie și Alba Iulia. Întreaga excursie documentară a fost

organizată minuțios și a costat aproape 50 de milioane lei, în mare parte fiind sponsorizată de către S.C. "Electroprecizia" S.A., despărțământul "Frații Popaea" și de către profesorul Traian Stoicescu de la Liceul Teoretic "George Moroianu" din localitate. Copiii săceleni se mândresc cu faptul că au primit cu acea ocazie, într-o zi însorită de 26 iulie 2005, binecuvântarea și îndemnul Î.P.S. dr. Laurențiu Streza, pe atunci episcop de Caransebeș. Ulterior, inimile curate și sincere s-au rugat pentru alegerea Înalțului Ierarh al Bisericii Ortodoxe Române iar Bunul Dumnezeu le-a ascultat ruga, alegându-l pe Î.P.S. Laurențiu

continuare in pag. urm.

continuare

în scaunul marelui Șaguna – Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, iar duminică 18 decembrie 2005, la Sibiu, înconjurându-l cu bucurie și mare stîmă – copii săceleni, junii brașoveni, mocani săceleni și astriști de diferite profesii și vîrste l-au onorat și înconjurat pe distinsul Păstor sub deviza: “Tara Bârsei colindă și apără Mitropolia Ardealului”.

La Sibiu și apoi în localitatea Orlat, unde delegația amintită l-a însoțit pe părintele Mitropolit al Ardealului, s-a născut ideea că, într-un viitor apropiat, Școala Generală nr. 4 de la Săcele să poarte numele de “Frații Popaea” în amintirea ctitorilor învățământului de pe aceste, sfinte pentru noi meleaguri iar ulterior, prin grija domnului primar, Consiliul Local a emis o hotărâre în acest sens.

Un moment aparte, plin de semnificație, a fost acela când, în timpul lucrărilor Adunării Generale, președintele despărțământului, profesorul Dărjan a înmânat părintelui Dănuț Benga (cel mai Tânăr preot din Săcele !), parohul Bisericii “Sfinții Arhangheli” de la Satulung, o valoroasă diplomă care atestă faptul că, pe lângă respectiva biserică a funcționat în trecut vestita “CASĂ DE CETIRE”, în opinia Astrei “.... Principalul focar de cultură pentru tineretul săcelean din perioada interbelică” iar, în prezent, după scurgerea celor 80 de ani, aici va ființa o bibliotecă de carte românească veche și un muzeu care vor deveni un adevărat Centru Cultural de spiritualitate Ortodoxă și laică, aceasta pentru “a răzbuna” într-un fel, creștinește, fărădelegile comise de către forțe ale întunericului, care prin anii 50 ai secolului trecut, au vandalizat instituția respectivă, furând sau dând foc cărților și revistelor (peste 2000 de exemplare !), multe dintre acestea fiind donate de personalități ale vremii printre care se numără și marele savant Nicolae Iorga, căruia-i plăcea să vină des pe la Săcele de la Vălenii de Munte. Acei demoni cu chip de om (unelte odioase și scârnavate) au pângărit identitatea românească tocmai pe aceste plaiuri de unde au găsit izvor de inspirație filosofiei noștri Lucian Blaga și Vasile Băncilă.

Documentele Adunării Generale de la Săcele au antrenat, cum era și firesc, la discuții pe unii dintre participanți, care și-au arătat disponibilitatea în a sprijini moral și finanțiar, strădaniile și activitățile concrete ale ASTREI, în aşa fel încât tineretul să se simtă mai lesne atraș la activitățile ce incumbă o largă participare. A surprins plăcut prezența în sală a unei disciplinate și simpatice “delegații” alcătuită din copii de clasa a V-a ,de la școala generală nr.2, veniți împreună cu dirigența lor, d-na prof. Daniela Dragomir.

În unanimitate, cei prezenți, cu drept de vot, l-au reales președinte al despărțământului “Frații Popaea” (pățind, pe undeva, asemenea personajului Spirache Necșulescu din comedia “Titanic Vals” de Tudor

Mușatescu !) pe profesorul Liviu Dărjan, care multumind aprecierii făcute și-a prezentat “echipa” mult intinerită a Comitetului de conducere (unul dintre secretari, d-șoara Silvia Iborean, are vîrstă de 20 de ani !). În rest, oameni de nădejde, personalități devote spiritului astrist reprezentanți ai școlilor și liceelor săcelene, ai preoților, patronatului, oameni de afaceri, reprezentanți ai societății civile.

CRONICĂ

Adunarea Generală a despărțământului ASTRA Frații Popaea din Săcele, în ședință din 8 iunie 2006, a ales următorul COMITET de CONDUCERE pentru următorii patru ani (2006 - 2010)

-primvicepreședinți

ROȘCULEȚ CLAUDIU
ZAVARACHE CONSTANTIN

-vicepreședinți

BENGA DĂNUȚ - GHEORGHE
BUTU NICULINA
URSU NECULAI

-secretari

HORIA BĂRSAN, SILVIA IBREAN

-membră

DANIELA MATEPIUC, FLORIN BILAN,
MINODORA DURU, ȘTEFAN LUPU,
ANTONIO ARONEASA,
IOAN CLAUDIU JITARU,
MARIANA BOGEANU,
EUGENIA GUBERNAT,
ȘTEFAN DURBĂLĂU

S-a accentuat din nou asupra necesității strângerii legăturilor de parteneriat dintre Asociația ASTRA și Asociația Cultural-Sportivă “Izvorul” Săcele.

În această vară, ce se anunță iarăși “fierbinte” pentru astrișii săceleni, turismul cultural va polariza în jurul ASTREI tinerii elevi și studenți talentați în domeniile muzicii, artelor vizuale, informaticii, interpretării tehnico-dramatice și sportului, mobilizându-i la preconizatul schimb de experiență cu despărțământul Harghita (președinte dl. prof. Constantin Costea) ce se va desfășura sub genericul “Întâlnire la o mare sărbătoare românească a spiritului: HRAMUL Mănăstirii “Sfântul Ilie” de la Toplița. Vom aduce acolo un pios omagiu aceluia care a fost Patriarhul Miron Cristea, vom schimba impresii și ne vom bucura împreună sub lumina și lauda cântecului și jocului, vom avea plăcerea de a dărui cărți românești copiilor harghiteni și ne vom răcori sub arcadele Borsecului, stațiunea care serbează în acest an 200 de ani de existență. În final vom primi, ca-n alte rânduri, harul și binecuvântarea Părintelui episcop

continuare in pag. urm.

continuare

Ioan Selejan, prieten al săcelenilor, acolo la Sfânta mănăstire de la Izvoru Mureșului.

Prin cuvântul d-lui inginer Constantin Zavarache, primvicepreședinte al despărțământului de la Săcele, cei prezenti au primit cu îngrijorare vestea și au aprobat în unanimitate un "Protest" prin care se dezaproba ultimele încercări ale autorităților de la Chișinău de a lovi încă o dată în libertatea de opinie a celor patru elevi de la liceul româno-francez "G. Asachi" care, cu demnitate și curaj, susțin că sunt români iar limba în care se instruiesc nu e alta decât ... LIMBA NOASTRĂ CEA ROMÂNĂ!

Adunarea de la Săcele s-a încheiat cu ridicarea unui pahar de șampanie în sănătatea celui mai vîrstnic astrist, dl. dr. Dumitru Titu Proca, medicul săcelean, care în această vară va împlini, după cum atestă și "Diploma de onoare" primită din partea despărțământului, vîrsta acestuia, adică ... 80 de primăveri !

A urmat, într-un cadru restrâns, la locuința muzeu a d-lui Ștefan Lupu -patron local- un adevărat "PARTY", în cadrul căruia s-a discutat amical și s-au admirat colecțiile de artă populară și artizanat strâns și aranjate cu migală, pasiune și profesionalism de către amfitrion într-o viață de om dedicată slujirii împătimite a frumosului.

De Rusalii, duminică 11 iunie a.c., în incinta impunătoarei Biserici Ortodoxe "Sfinții Arhangheli", în organizarea despărțământului nostru în colaborare cu parohia respectivă, a avut loc, cu începere de la ora 17, regalul artistic "Pogorât-a Duhul Sfânt", un excepțional concert de muzică sacră în memoria lui Mozart (250 de

ani de la naștere), la care și-au dat concursul: Corul de cameră "ASTRA" de la Brașov – laureat a numeroase concursuri și festivaluri din țară și străinătate – sub bagheta maestrului Ioan Oarcea, profesorul eminent și artistul înăscut, Corul maghiar "POLIFONIA" din Săcele, dirijat de profesorul Gyerkó Andrei și coralele "ANATOLY" Brașov, dirijor prof. Andrada Modiga și "ANASTASIS" Săcele, dirijor prof. Antonio Aroneasa. S-a cântat cu multă plăcere, în spirit ecumenic și colegial. Cinstirea "Anului Mozart" a fost în același timp și cinstirea oamenilor locului care, datorită prestației interpretative de o excepțională acuratețe, sensibilitate și credință în virtuțile melosului ce a înnobilat Biserică "Sfinții Arhangheli" și fosta "Casă de cetire", de la Satulung, adevărat bastion al credinței strămoșești, culturii laice și sufletului ales al vechilor și bogaților mocani săceleni, adevărați ctitori și străjeri ai limbii române și ai spiritualității ortodoxe. Împreună, prin virtuțile și puterea cântecului, am simțit că devinem ceva mai umani în acea după-amiază de Praznic Împăratesc, de început de vară și întâmpinare a Sânzienelor, când a coborât Duhul Sfânt la Săcele aducând din nou, aici la Săcele Brașovului, semnalul binefăcător al armoniei talentelor, cu speranță și îndemn că vom intra vertical în Uniunea Europeană îngemânând forța civilizației Răsăritului cu cea umanistă a Apusului adunând și cristalizând voința și talentul oamenilor întru sensibilitate și prinos de dăruire pe altarul peren al slăvirii artei și frumosului.

Prof. LIVIU DÂRJAN
Săcele - Brașov

ELEVII SĂCELENI PE PODIUM

Fundamentul școlii în accepțiune clasică este legătura profundă, esențială, dintre profesor și elev. Aceasta implică stima aproape necondiționată pe care cel din urmă o poartă omului de la catedră, în care vede o autoritate a cunoașterii, a puterii, și a disciplinei. Uneori, când comunitatea depășește în registru spiritual, pragul rigorii oficiale, stima se transformă în venerație. Un astfel de raport formează mediul fertil al dezvoltării unui proces de o dificultate și, în același timp, delicatețe ieșite din comun: modelarea spirituală.

Nu este un secret pentru nimeni că această relație trece astăzi printr-o criză profundă.

Tot mai mulți elevi sunt nemulțumiți de profesorii lor. Fără îndoială că și reciproca e valabilă (și nu fără just temei). Argumentele profesorilor sunt îndeobște cunoscute. Ar fi interesant de văzut însă ce le determină elevilor disocierea de dascălii lor.

Vocația pedagogică, calitatea informației, succesul

comunicării, au făcut ca elevii din Liceul "George Moroianu" să obțină rezultate deosebite la concursurile școlare pe obiecte de învățământ.

În perioada ianuarie - mai 2006 s-au desfășurat concursuri școlare naționale și olimpiade școlare. Elevii liceului au participat la a șasea ediție a Concursului de creație literară "Sextil Pușcariu".

Acest concurs național, patronat de academicianul Alexandru Surdu, și-a desemnat câștigătorii. Valoarea ridicată a premiilor oferite a determinat aproape 400 de elevi de la peste 40 de licee din toată țara să se înscrie cu lucrări în concurs.

Premiul I a fost obținut de eleva Tomescu Monica Gabriela din clasa a X a de la Liceul teoretic "George Moroianu", iar elevele Budău Loredana din clasa a XII a și Popescu Alexandra Gabriela din clasa a X a, au obținut mențiune la secțiunea istorie.

continuare in pag. urm.

continuare

Marele premiu oferit de organizatori a fost acordat tot eleviei liceului nostru Tomescu Monica Gabriela, premiu în valoare de 1000 dolari.

Olimpiada de matematică aduce rezultate foarte bune în unitatea noastră școlară: locul II elevul Jani Andrei din clasa a V-a, locul III elevul Szöcs Miklos din clasa a V-a și locul I eleva Kányádi Monika din clasa a III-a.

La concursul european Cangurul pentru matematică aplicată, limba franceză și limba engleză

Liceul "George Moroianu" obține diploma de onoare ca organizator și participant cu un număr foarte mare de elevi care au fost premiați.

Nădăjduim că dintre cei care își măsoară azi fortele să se ridice câțiva istorici, matematicieni, fizicieni, literați, capabili să cinstescă numele profesorului George Moroianu, dar mai presus, să devină promotori la scară internațională ai școlii românești.

**Prof. Butu Niculina
Director Liceul theoretic „George Moroianu”**

CORESPONDENȚĂ DIN LONDRA

E primăvară la Londra - și seamănă izbitor de mult cu primăvara din Brașov: cerul este gri-gri, ploaia e măruntă (mocăneasco-englezescă), dar există și eventualele zile cu ceva soare, sau chiar unele zile complet însorite și plăcute.

Piesajul cultural este, ca de obicei, foarte animat și voi menționa câteva dintre expozițiile mari: La National Gallery este o expoziție Caravaggio, cu lucrări din ultimii ani de viață ai celebrului artist; la Royal Academy o expoziție Matisse; la Tate Britain lumea se înghesuește să vadă lucrările lui Whistler, Turner și Monet; la Tate Modern este o expoziție închinată marelui conceptualist german Joseph Beuys, și încă o expoziție cu lucrările lui August Strindberg - da, ați citit corect: pe lângă a fi scriitor și dramaturg, Strindberg a fost și un foarte bun pictor, desenator și fotograf, cu un stil la fel de frământat precum lucrările sale literare.

Spațiul nu-mi permite să trec în revistă toate celelalte expoziții demne de menționat, drept pentru care mă voi rezuma la a spune câteva lucruri despre Caravaggio.

Michelangelo Merisi da Caravaggio s-a născut, înspri 1571, într-un orașel din apropiere de Milano - Caravaggio. Cu timpul, numele locului natal a ajuns numele sub care artistul este îndeobște cunoscut. Caravaggio își face apariția pe scena artistică din Roma înspri 1590 și câștigă tot mai mulți admiratori dar, în parte datorită temperamentului foarte volatil, își face și foarte mulți dușmani, unii dintre ei foarte puternici. Stilul lui este neobișnuit pentru Roma acelor anilor - personajele sunt rupte din realitatea marelui oraș, luminile și umbrele sunt din ce în ce mai contrastante, ipostazele dure. Siruri de tineri artiști încep să-i imite stilul, de multe ori accentuând contrastele de culoare, din care cauză mulți erau cunoscuți de către contemporani sub numele de "Tenebroși".

În urma unui duel în 1606, Caravaggio își omoară

adversarul și, pentru a scăpa de justiția papală, fugă din Roma spre Malta, apoi la Napoli, Siracusa, Messina și Cremona. Turbulenta existență a lui Caravaggio ajunge la un număr tocmai bun sfârșit în 1610, când, sperând la obținerea grațierii papale se întoarce spre Roma. În urma arestării (din greșeală) într-un port, artistul pierde corabia spre Roma pe care erau încărcate toate bunurile și lucrările și nu îi rămâne altceva de făcut decât să se îndrepte pe jos spre cetatea eternă. Pe drumul anevoios se îmbolnăvește de friguri și moare, singur, pe o plajă.

În expoziția de la National Gallery sunt doar 16 tablouri. Lucrările au fost pictate în ultimii patru ani de viață ai artistului și, în afară de unul sau două tablouri, sunt greu de văzut în expoziții. Critica de artă britanică a anunțat în consens că expoziția este "o șansă unică" de a admira aceste lucrări, drept pentru care aproximativ 2500 persoane intră zilnic în galerie cu acest scop.

Voi aminti aici doar Cina de la Emmaus, prezentă în două variante: cea aparținând National Gallery, pictată în 1601, și o versiune de la 1606. Diferența în compozitie între ele nu este foarte mare, dar tonul celui de-al doilea tablou este mult mai sumbru, regăsindu-se în toate celelalte lucrări expuse, unele de foarte mari dimensiuni, precum Adorația Păstorilor, Învierea lui Lazăr și Biciuirea lui Christos. Cuvântul care caracterizează cel mai bine această expoziție este "Impresionant".

Caravaggio a dat naștere unei noi direcții în pictura europeană, și printre cei mai de seamă urmași ai lui îi putem număra pe Velazquez, Rubens, Georges de la Tour. Astăzi, după aproape 400 ani de la moartea sa, fascinația publicului și a altor mulți artiști încă nu a pierit.

Londra, martie 2006

**Mihai Rîșnoveanu,
Master în istoria artelor**

Cultură * Cultură

LUCIAN BLAGA – SEMNE ALE VETREI ȘI ALE DRUMULUI

Moto:

“Lucian Blaga
E mut ca o lebădă
El caută apa
Din care bea curcubeul.
Din care curcubeul
Își bea frumusețea
Și neființa”

(“Autoportret”)

Se împlinesc anul acesta 45 de ani de la trecerea în neființă a poetului-filosof Lucian Blaga, devenit statuie în bronz turnat de Romulus Ladea, care veghează la poalele Feleacului și la hotarul Lancrămului-satul obârșiei și al morții.

Ca pământul, bronzul vrea să exprime prin tăcerea lui acel mesaj inefabil care “ține loc de cuvânt”.

Poetul, gânditorul a căruia tragedie e un lung și sinuos periplu european adună în pânzele corabiei sale, ca legendarul Ulisse, vânturi din multe răspântii, dar absolut toate împing spre pământul stabil și puternic al patriei sale.

O cuprindere dialectică a fenomenului poetic blagian nu se poate concepe fără corelări permanente între poetul și filosoful Blaga, în a căruia creație cele două domenii se conjugă perpetuu, dar se și perturbă reciproc. Ele trăiesc realmente împreună, dar și visează concomitent, viețuind în iluzie.

Criticul și istoricul literar Sextil Pușcariu îi intuia încă de la începuturi (1919) individualitatea pronunțată, comparându-i exigența cu frâmantările interioare ale lui Eminescu, sesizând în poezia și orizontul versurilor blagiene o direcție nouă în literatura noastră. Același istoric literar, în același an, 1919, l-a apropiat pe Blaga de Goethe, pe linia panteismului și a liniștii sufletești din poezia “Gorunul”. Cu ocazia publicării versurilor blagiene în revista ”Glasul Bucovinei”, începând din ianuarie 1919, a sesizat că se află în fața unui poet adevărat, ale căruia versuri trădează o maturitate poetică deplină, o individualitate pronunțată, un talent binecuvântat.

Criticul S. Pușcariu prevede un viitor strălucit poeziei blagiene: “toate vor fi binevenite pentru cei ce sunt dornici de opere de artă adevărată, rodul unui talent atât de venerabil”.

În cuvântul său, publicat la 1 mai 1919 în revista

“Neamul românesc”, savantul Nicolae Iorga așeza versurile primului volum blagian (“Poemele luminii”) în datina celei mai noi școli, “care caută cuvinte mari și neobișnuite”. În articolul “Rânduri pentru un Tânăr” din sus-amintita revistă, Nicolae Iorga saluta entuziasmat apariția primului volum blagian, considerându-l “un dar pe care Ardealul îl face României de ziua Marii Uniri”.

Valoarea debutului a determinat rânduri atât de calde semnate de Nicolae Iorga: ”E aici un Tânăr care întinde brațe de energie către tainele lumii. Tainele nu se prind niciodată, doar dacă le trăim. Avântul acestor brațe, drept și nobil întins, trebuie prețuit ca și distincție de o naturală grătie a formei.”

Criticul Tudor Vianu remarcă sentimentul frenetic al vieții în care se constată fragilitatea tiparelor individualității. În articolul “Cugetările d-lui Lucian Blaga”, apărut în revista ”Sburatorul” în iulie 1919, salută entuziasmat apariția volumului ”Poemele luminii”]n ambianța generată de alipirea Ardealului la patria-mumă : ”Ardealul e aşteptat cu darurile sale. Bucuria unirii nu putea veni singură. Un ecou a pornit de la Sibiu și curând, pe făgașurile Oltului, a cuprins întreaga țară. Inteligențele toate s-au unit pentru a saluta cugetătorul și poetul, întruniti în Tânărul ce publica două culegeri la Sibiu. Mare și fericită ocazie. Îndrăzneala cugetării și noutatea formei au căpătat dintr-odată drept de liberă trecere la noi.” (T. Vianu se referea la cele două volume de debut ale poetului, apărute în același an, respectiv poezia adunată în ”Poemele luminii” și aforismele din culegerea ”Pietre pentru templul meu”).

Însuși poetul își mărturisește sugestiv dubla sa natură de poet-filosof încă de la debut: ”Orice colț sufletesc din noi are atâtă rezonanță pentru tot ce se petrece în noi, încât de multe ori ni se pare că fiecare idee are o inimă care bate pentru ceva și fiecare

continuare

simțământ are un cap care cugetă” (“Pietre pentru templul meu”).

Critica literară interbelică și cea actuală au realizat un pas însemnat spre recuperarea critică a poetului, cu păreri adeseori diferite și nu o dată contradictorii.

Indiferent de opinii și nuanțări ale discuțiilor criticii, s-a ajuns la o recunoaștere unanimă a calității de clasicitate, de bronz veșnic a operei lui Lucian Blaga.

Cu un adânc fond spiritual, îmbrăcat într-un veșmânt nou, pana lui măiastră desfășura geniul poetic și gândirea filosofică, arătându-se în înălțimea cerului și coborând în adâncimea sufletului omeneșc. Presimțindu-și sfârșitul în poezia “Epitaf” din volumul “Nebănuitele trepte”, poetul spunea :

“Apoi ca frunza cobori
Și țărâna și-o tragi
Peste ochi
Ca o gravă pleoapă,
Mumele, sfintele
Îți iau în primire
Cuvintele.
Încă o dată te-adapă ”

Dintr-o rapidă cercetare a discursului poeticofilosofic, blagian se desprinde un splendid **decalog**, stabilim un semnificativ raport între elaborarea poetică definitivă, îndelung cizelată și redarea spontană, tranșantă a esențialului :

1. Talentul e comparabil cu ceea ce reprezintă caratele în lumea metalelor prețioase. Fără acoperire în cuvânt a caratelor poetice, creația se rezumă “la simplă inflație verbală”, care nu are tangență cu adevărata poezie.

2. Talentul rezumă o matrice stilistică, de fapt existența ambelor e o condiție obligatorie a originalității.

3. Nimeni, niciodată nu poate realiza ceva cât de cât valoros fără pasiune. Nu interesează durata și numărul ciormelor de lucru, ci rezultatul contează.

4. Poetul trebuie să-și șlefuiască fiecare vers,” fără a tăia din diamantul inspirației”. Aceasta este adevărata artă. Exigența trebuie dusă până la capăt, să vizeze chiar punctuația. Așa cum o simplă linie influențează valoarea unei picturi, la fel, o virgulă sau un punct pot contribui surprinzător la obținerea unor sensuri noi, la

potențarea unor motive emotionale remarcabile.

5. Imaginile poetice care uneori î se par poetului neadecvate, se pot utiliza ca elemente într-o poetică nouă, ca o mătase care face parte “din același caer de borangic”.

6. O condiție absolută a oricărei poezii majore este concentrarea maximă a mijloacelor verbale. În marea poezie, efectul artistic maxim se obține cu minimum de mijloace.

7. Poetul nu trebuie să utilizeze aceleași imagini sau variante simpliste, aceleași idei sau chiar aceleași mijloace stilistice.

8. Fiecare colț de univers, fiecare aspect de viață, fiecare manifestare de specific național ascund nesfărșite izvoare de inspirație. Poetul poate explora orice sector cu întreaga putere de investigație a cugetării și sensibilității sale.

9. E o adevărată artă să știi să aștepți, să privești în sus, de lângă scara răbdării, apariția muzei inspiratoare, să nu te precipiți în elaborarea unei lucrări.

10. Chiar după strădanii îndelungi poetul are convingerea reușitei, recunoscută și de alții : trebuie să tinzi mereu spre adâncimea creației și modernizarea uneltelor de scris. De fiecare dată când începi ceva nou e ca și când n-ai fi scris niciodată nimic.

Blaga însuși considera aceste zece **porunci** ca premise sine qua non ale reușitei poetice, ele reprezentând o îndelungată experiență artistică, reamintită mereu în creația poetică-filosofică.

Sunt și astăzi actuale opiniiile criticului Eugen Lovinescu, consemnate în articolul ”Critica și literatura”, din 11 febr. 1922, publicate în revista ”Sburătorul literar” : ”L. Blaga e poate cel mai original creator de imagini pe care l-a cunoscut literatura română până acum, imagini neașteptate, profund poetice.”

Rememorând câteva imagini sugestive din poezia blagiană, constatăm că pentru a se da impresia liniștii, el, cel dintâi, a auzit zgomotul razelor de lună, bătând în geamuri și pentru a reda fragilitatea sufletului, îl acoperă cu o frunză pentru a-l apăra de contactul amurgului de toamnă . Stând sub un gorun, el, cel dintâi, a auzit cum i se revărsă liniștea din sieriul cioplit obscur din ramurile copacului. Imaginea nu e unul din elementele poeziei lui Blaga, e poezia însăși.

OMUL DE LÂNGĂ TINE – CONCITADINUL DIN GÂRCIN

În sfârșit, a venit timpul să prezentăm și să punem în discuție în paginile revistei noastre și probleme sociale, de relație interumană, probleme pe care le vedem și le trăim, ce dăinuiesc, dar nu și-au găsit rezolvarea, probleme ce se perpetuează, se adâncesc și se amplifică în întreaga lume și, desigur și la noi.

Este unanim cunoscut faptul că discriminarea rasială este dezaprobată și condamnată, însă, contrar oricăror norme morale și creștine, există pretutindeni o discrepanță socială, o prăpastie fără limite și fără nici un orizont de rezolvare.

Dacă încercăm să localizăm acest aspect, acest flagel al vieții umane, total reprobabil, atunci te invit, stimate cititor, să poposim la Gârcin.

Pentru cei care nu cunosc sau au uitat de oamenii și viața celor care alcătuiesc Cartierul Gârcin, îi informăm că aceasta se află la sud de Săcele, de o parte și de alta a șoselei DN1A, șosea ce leagă Brașovul de Ploiești prin Pasul Brătocea, la poalele Muntelui Tâlfa și la confluența râurilor Târlung și Gârcin. Călătorii care străbat acest traseu (și nu sunt puțini) se confruntă cu un tablou sumbru și total neplăcut.

Tiganii, rromii, căci despre ei este vorba, trăiesc în pretinse locuințe, total insalubre, și se hrănesc în salturi și nesatisfăcător. Mulți dintre ei sunt neștiutori de carte (mai ales generația veche), n-au un loc de muncă stabil și, deci, un venit minim. Au mulți copii pe care-i hrănesc cum pot, rezumându-se numai la ajutoarele sociale acordate de stat. Acești oameni trăiesc de pe o zi pe alta și în general sunt conștienți de faptul că nimic nu poate transforma și îmbunătăți viața lor.

Pozitiv este faptul că, de câteva decenii, în acest cartier funcționează o școală primară, prilej de a evidenția stădania cadrelor didactice care se luptă cu frecvența elevilor și cu întregul proces instructiv-educativ. Școala din Gârcin constituie principalul focar de educație de aici, un real catalizator al vieții cotidiene și o nădejde și speranță în viitorul imprevizibil. Rezultatele și realele transformări se

vor constata desigur în timp, de aceea acum influența negativă a mediului este omniprezentă.

Toți locuitorii din Gârcin vorbesc numai limba română, sunt stabili și nu părăsesc zona, iar religia lor este în majoritate ortodoxă.

Din tabloul prezentat ne putem da ușor seama și putem desprinde faptul că această masă de oameni, prin comportamentul lor constituie o problemă priorităță pentru autoritățile locale.

Din lipsă de educație, mai întâi, mulți dintre ei săvârșesc acte incompatibile cu demnitatea umană. Lipsurile de tot felul îi îndeamnă să găsească rezolvări de situații de cele mai multe ori nepermise, reprobabile și cu implicații dintre cele mai grave. Intervenția autorităților de

a stăvili și a reduce infracțiunile, de a face un pas înainte în educația și comportamentul de zi cu zi al acestor năpasti, preocuparea de a aduce o rază de cultură și lumină în inimile și locuințele lor sunt estompeate și ineficiente.

De curând însă, la orizont s-a ivit un fenomen pozitiv, demn de a fi luat în seamă și necesar de a fi evidențiat. Pe străzile Brașovului

întâlnesci zilnic (inclusiv în zilele de sămbăta și duminica) sute de oameni care, prin vrednicia lor, asigură salubritatea și curătenia orașului. Cu mătura în mână, ei scormonesc cele mai dosnice locuri și refuză să poarte discuții sau să părăsească locul de muncă. Cu greu am desprins de la o Tânără frumușică faptul că este de la Săcele (nu pomenește de Gârcin) și că lucrează 10 ore (de la 7 la 19), plecând de acasă la orele 5. Am revăzut-o și mă întâlnesc cu mulți alți tineri din Gârcin. De un timp, cunoștința mi-a mărturisit că are 25 de ani și este mamă a 4 copii, soțul fiind închis pentru tentativa de a sustrage o cantitate de fier vechi. Tânără mama este încrezătoare și relativ mulțumită că poate munci și că are un salariu cu care își poate crește copiii. Ei, Lingurar, Brumar, Gane, Marșavela și ca ei mulți alții sunt exemplu în muncă, fapt consemnat de conducerile firmelor Urban și Vectra, și deci nu sunt numai infractori. Cunoscând modul de viață real al acestor oameni precum

continuare în pag. urm.

și acest aspect pozitiv pe care l-am semnalat, am considerat util să fac cunoscut și să informez, de asemenea, pe cititor. Totodată, și pe străzile Săcelelor găsești oameni din Gârcin care, prin activitățile lor participă la curățenia și înfrumusețarea orașului.

Am consemnat deci un început promițător al acestor oameni. Consider, însă, că fenomenul trebuie amplificat și popularizat pentru eradicarea sărăciei acestor oameni, a lipsurilor de tot felul, a vieții dominată de privațiuni și pentru a se nădăjdui că la Gârcin se va institui cu timpul un proces lent dar sigur de îmbunătățire a situației de ansamblu.

În opinia autorului acestui material se impun o seamă de măsuri care să acționeze convergent, fără salturi și fără intreruperi. Dintre aceste măsuri as menționa :

-Constituirea unei fundații largite care să-și propună un program de acțiune, precum și procurarea de fonduri

-Din rândurile tinerilor romi și tinatori de carte, să se alcătuiască un comitet autorizat să rezolve unele neîntelegeri și probleme de litigiu

-În Gârcin să existe permanent un cadru medical (fie mediu) care, la rându-i să poată acorda prim ajutor medical și care să participe la educația sanitară a locuitorilor

-Polizia comunitară trebuie, de asemenea, să desemneze permanent un cadru care să urmărească și să orienteze viața și faptele oamenilor din zonă

-Evidența populației trebuie să fie asigurată permanent de o persoană care să urmărească nașterile, viața de familie și mortalitatea

Toate aceste măsuri, analizate de comitetul de inițiativă al fundației, vor avea ca efect nu o reformă socială ci un palid sprijin al omului de lângă tine, urmând ca realul progres să apară în timp.

Dacă cele propuse sunt sau nu în accepțiunea cititorului sau dacă ar trebui inițiate și alte măsuri rugăm pe cititori să-și exprime părerea și să-o expedieze pe adresa revistei.

Fără a fi utopic, consider că se impun degrabă măsuri care, traduse în fapt , să conducă la schimbarea în bine a condițiilor sociale din Gârcin, cu urmări directe asupra vieții tuturor săcălenilor.

În încheiere aş face mențiunea că un distins demnitar al timpurilor noastre făcea recent următoarea remarcă : " Comunitatea Europeană așteaptă de la România mai întâi un salt de natură socială pentru că acesta să constituie la rându-i chezașia unei vieți civilizate și prospere."

**Prof. Victor Carpin
Președinte de onoare ACS "Izvorul"**

HRISTOS A ÎNVIAT!

Au trecut și zilele de post și Săptămâna Mare și Paștile și Rusalile.

Privind în jurul tău, la mulți din cei pe care îi întâlnesci, nu surprinzi pe fețe, în gesturi, în vorbe nici o urmă din experiența spirituală pe care fiecare creștin este chemat să trăiască, în fiecare an, în această perioadă.

O bună parte din omenire și-a construit – e opera civilizației și a unei dorințe de ordine normale- un mare registru de obișnuințe pe care-l răsfoiește în momente de panică, de ananghie, căutând soluții de compromis, sugestii și puncte de sprijin pentru o existență acceptabilă. Acest registru ne este transmis pentru totdeauna , bine înțeles și cu contribuția fiecărei generații.

Cățăi din cei care au mers în zilele sărbătorilor amintite și s-au rugat pentru iertarea păcatelor lor au reușit să spargă peretii egoismului propriu, eliberându-se, pentru o clipă măcar, de chingile răului ? Cățăi au renunțat cu adevărat la obiceiurile nesănătoase, la invidie, vorbe și gânduri rele sau la alte lucruri pe care morala creștină le condamnă ?

Și când te gândești că au trecut ani de la Nașterea lui Iisus și lumea e tot năucă, dezorientată, anarhică, obsedată mai mult de lucrurile pământești decât preocupată de viața spirituală.

Omul neevoluat – dar, parcă numai acesta are această atitudine ? – așteaptă surpize, gesturi, dovezi materiale, minuni la orice pas. Pătimirile oamenilor, oricăte apropieri le-ar da unii cu Pătimirile Domnului, nu pot fi comparate fără a face o mare impietate. Căci, în timp ce Iisus a pătit fără a avea vreun păcat de ispăsit, alegând să sufere pentru răscumpărarea omului pedepsit pentru păcatul originar, omenirea suferă pentru propriile păcate.

Suferințele oamenilor se adună cât munții și lumea nu vrea să se îmbuneze și să facă eforturi pentru mai multă căldură sufletească. Strădaniile noastre sunt greșit orientate, iar chinurile noastre n-au nici un sens dacă urmărim numai țeluri pământești. Numai mințile rătăcite nădăjduiesc și luptă pentru un paradis terestru.

Ideea acestei opinii mi-a venit în timp ce lecturam un așa-zis best-seller actual, cartea lui Dan Brown, " Codul lui da Vinci". Citind afirmațiile, cu indulgență zise aproximativ, din roman se naște automat întrebarea dureroasă legată de rostul pe care îl are murdăria, după două mii de ani, a lucrurilor curate și sfinte pe care ni le-a propăvăduit Mântuitorul. De ce, oare, în loc să încercăm să urmăram, atât cât putem, învățăturile creștine ne încordăm mințile și ne murdărim sufletele, încercând să dezvoltăm niște simple speculații, fără nici un fundament istoric, literar, artistic sau logic. Să ne caracterizeze doar simplul refuz de a ne salva și pornirea spre autodistrugere ? Generațiile viitoare vor afla răspunsul.

EROI LOCALI, VALORI EUROPENE

Argument:

Paginile revistei *Plaiuri săcelene*, un bun vehicul de diseminare a ideilor și dezbatelor culturale, sunt, cred, locul cel mai potrivit pentru a exprima unele puncte de vedere cu privire la misiunea Asociației *Izvorul* ca ONG (organizație neguvernamentală). Cele scrise mai jos, își propun să aducă unele argumente cu privire la utilitatea unei *dezbateri publice* despre ce rol joacă în prezent *tradiția locală*, precum și despre rolul *potential* al acesteia în viața comunității de astăzi și mai ales viitoare. Această dezbatere ar putea genera unele consecințe pozitive: consensul de grup, al membrilor acestei asociații, asupra importanței *tradiției săcelene*, s-ar putea extinde la nivelul comunității mai largi.

* * *

Misiunea Asociației *Izvorul*, pe care an de an prevenire a dezorientării sociale - roluri deloc neglijabile, membrii acestia urmăresc cu lăudabilă dăruire să o ducă în special în perioade de schimbări sociale rapide, cum la înndeplinire, este una de *recuperare a tradiției locale*. Este cazul tranzitiei românești.

Actualii susținători ai acestor idei se pot lăuda cu numeroase realizări de evenimente, la care numărul participanților a fost unul impresionat, precum și cu o continuitate în publicarea revistei asociației, revistă care are importantul merit de a asigura o comunicare între membrii comunității locale. Eforturile menționate se sprijină în mod evident pe afirmarea virtușilor pe care orice recuperare culturală le prezintă: prezervarea memoriei sociale, asigurarea unei legături cu înaintașii, reafirmare a valorilor în care aceștia credeau. O înțelegere *neproblematică* a aspectelor trecutului poate duce însă la unele dificultăți de comunicare cu membrii mai tineri ai comunității, care, crescând într-o lume a telefoanelor mobile, a comunicării prin Internet, iar, în cazul femeilor, a cupoarelor cu microunde și a mașinilor de spălat vase, sunt mult mai preoccupați de caracteristicile tehnice ale diferitelor produse tehnologice de ultimă generație decât de înțelegerea unei culturi locale cu care ei nu mai au nici o legătură.

Decalajul de sensibilitate existent în mod obiectiv între seniorii comunității și membrii ei mai tineri constituie o problemă care nu poate fi pusă între paranteze, ci se impune "atacată" cât mai curând, cu mult profesionalism, în cazul în care o asociație cum este "Izvorul" își propune cu adevărat *transmiterea* peste generații a importanței moștenirii culturale locale.

Elaborarea unor proiecte în acest sens este un demers laborios și de durată, dar câțiva factori se pot dovedi esențiali pentru reușita efortului. Este în primul rând important ca premisele de la care se pleacă să ia în considerare modul de a percepe *tradiția* al tinerei generații, pe de o parte, și al generațiilor mai vîrstnice, pe de altă parte. În această două privință, nu este lipsită de relevanță luarea în considerare a periolelor *tradiționalismului ca ideologie*.

Definițiile pe care le dău dicționarele de uz general *tradiție* scot în general evidență elemente ale acesteia cu conotații pozitive, referitoare la rolul stabilizator și de

Pentru un discurs politic sau pentru o discuție de cafenea această definiție este mulțumitoare. Un discurs instituțional de nișă, ca cel al unui ONG care se ocupă în mod special cu recuperarea tradiției într-o societate modernă, are nevoie de o instrumentalizare, pentru care trebuie să apeleze la o cunoaștere profesionistă a termenului de *tradiție*.

În bibliografiile specializate (este vorba de cele din științele sociale), acest termen este larg discutat, fiind subliniată deopotrivă importanța obiceiurilor, valorilor, normelor, instituțiilor care se transmit din generație în generație, prin procese de socializare specifică, dar și unele *influențe negative*, de piedică în calea dezvoltării, pe care tradiția ca sistem nefuncțional, inflexibil, închis le poate manifesta. Această din urmă situație apare mai ales în cazurile în care idealizarea trecutului generează rezistență la schimbare, prin promovarea unor valori și obiective specifice trecutului.

Succesul misiunii pe care un ONG care se ocupă cu revalorizarea tradiției și-o asumă este condiționat, prin urmare, în special de capacitatea acestuia de asimilare a noului, de a propune o definire *deschisă* a tradiției, de a încuraja diversitatea de expresie, de a promova forme locale de inovație și creativitate, de a identifica elemente ale tradiției care pot favoriza dezvoltarea, de a genera mecanisme *adecvate prezentului* de reproducere și diseminare a valorilor tradiționale.

Riscurile unui eșec se pot traduce în faptul că pentru tinerii săceleni vor conta mai mult obiceiuri importante și evenimente care se întâmplă la New York, Milano sau Amsterdam, decât ce se petrece în proximitatea lor imediată. Succesul, însă, poate duce la o revitalizare a vietii săcelenilor: folosirea, în cadrul unor politici de dezvoltare, a resurselor comunitare ale tuturor generatiilor, poate duce la o mai bună relationare cu spațiul social mai larg, al unor comunități similare, de la nivel național și european.

"PESTE O JUMĂTATE DE VEAC ÎN DEMNITATEA HALATULUI ALB"

Con vorbire cu dl. doctor DUMITRU (TITU) PROCA - medicul săceleean care a luptat, la baionetă, cu dușmanii sănătății oamenilor.

- Domnule doctor Titu Proca, peste puțin timp, în vara acestui an, veți schimba "prefixul" atingând frumoasa vârstă de 80 de ani - pragul deplinei înțelepciuni. De la început vă adresăm un sincer "LA MULTĂ ANI" și vă rugăm ca, împreună, să derulăm filmul vieții Domniei voastre până la acest important eveniment. De acord?

- De acord. Vă mulțumesc pentru aceste urări și sunt într-un fel destul de mișcat de atenția revistei "Plaiuri săcelene" care-mi acordă acest privilegiu de a discuta cu iubiții mei săceleni, tocmai acum în pragul acestui important eveniment al vieții mele, pentru că această viață, cât mi-a dat-o Bunul Dumnezeu, s-a derulat sub semnul dragostei față de oameni, indiferent de etnia, credințele sau convingerile lor. Un adevărat medic e acela care oficiază asemenea preotului, dar în halat alb, zi și noapte, alinând suferințele oamenilor, scăpându-i de spectrul nemilos al

bolilor care sunt, în opinia mea, dușmani ai fericirii semenilor noștri. Și cu acest teribil inamic trebuie luptat bărbătește, la baionetă, cum se spune...

- Apropo, doctore, ce amintiri legate de familie, și de anii copilăriei nu-ți dau liniște acum, în pragul vârstei octogenare pe care ai atins-o... cu multă demnitate, curaj și angajare.

- Multe. M-am născut la 18 august 1926, la Satulung, județul Brașov...

- Ce coincidență! Ai exact vîrsta ASTREI săcelene care detine un "certificat de atestare" aflat pe la arhive, unde se menționează strădaniile preotului Zenovie Popovici președintele despărțământului Săcele, care pe 17 februarie 1926 cerea despărțământului Central al ASTREI Brașov (înființat la 1870) să "... acorde și pe seama despărțământului Săcele un fond de ajutoare al (sic) încercărilor noastre culturale." Rezultatul nu-l mai știm...

- Cine știe!? (râde copios). Și după cum îți spuneam aici, la Satulung, părinții mei au fost Dimitrie Proca și mama Anastasia (născută Sofran). Ambii erau originari de la Râșnov. Tata a fost comerciant. El era cunoscut ca fiind proprietarul celui mai mare magazin săceleean din anii interbelici. De fapt tata era un om energetic și se avea bine cu toată lumea. M'ai întrebă și de copilărie. Cred că o sabie a lui Damocles s-a aflat un timp asupra noastră. Am fost trei băieți și o fată la părinți. Primul frate s-a prăpădit, prin accident, la vîrsta de doar 2 ani. În 1924 s-a născut frate-meu Mircea și el trecând destul de devreme în lumea umbrelor. Sora mea, Rica Mureșan, trăiește și-mi e alături.

La 4 ani am căzut pe niște scări pe când se repara șoseaua Regele Ferdinand I (actualul Bulevard „G. Moroianu“). Am fost surescitat de către cineva care făcuse cursuri de Cruce Roșie sub conducerea vestitului medic Carol Davila. Și am învăiat. La șase ani, alt mare necaz. Am făcut o peritonită bacilară cu ascită (apă în burtă). Părinții m-au dus pe la mulți doctori. Degeaba. Și-atunci, Dumnezeu să mi-l odihnească în pace, bunicul meu Vasile Sofran, „Taica de la Râșnov“, un bătrân „verde“ pe la 70 de ani, mi-a găsit leacul. A topit răsină roșie și răsină albă, de prin pădure, pe care a amestecat-o cu untură proaspătă stinsă în apă rece... A produs o „diatermie profundă“, apoi mi-a aplicat-o pe abdomen, peste care a pus un bandaj de tifon, peste care a turnat, fără milă... mămăligă fierbinte... Și -atunci...

- Și-atunci ce s-a întâmplat cu copilul innocent și nevinovat?

- Uff! Copilul a urlat de durere: "Taicăă... " Dar, nota bene, suportul moral era doar TAICA, omul care-și iubea enorm nepotul aflat în mare suferință. Acest copil a devenit de nerecunoscut după un tratament riguros care se făcea zilnic, timp de vreo două săptămâni... .

Când m-a văzut mama, ce mai, a leșinat săracă. O găleată cu apă rece a readus-o la realitate! Tin minte că ziceam întruna: "Eu acasă nu mă duc"!

- Și totuși te-ai întors cu bine. Și-ai început anii de școală...

- Școala primară am făcut-o cu cel mai bun dascăl pe care l-a avut Satulungul - învățătorul NICOLAE PANĂ.

Într-adevăr, acest autentic pedagog practica un învățământ cu adevărat aplicativ. Nu trebuia să-ți lipsească batista sau să ai mâinile murdare... c-atunci era „bai“ mare...

Prin 1937-38 am trecut la Gimnaziul de băieți din Satulung, care ulterior s-a transformat în Gimnaziu commercial...

- De ce profesori îți mai amintești?

- Păi, erau tot unul și unul. Director și profesor de limba română ne era Iacob. La naturale îl aveam pe Stoian, pe continuare în pag. urm.

ACTUALITATEA * ACTUALITATEA

continuare

Gavrilă la matematică... toată clasa a 2-a, vreo 27 de elevi, de la Liceul Meșotă din Brașov erau, o spun cu mândrie, săceleni. Am făcut naveta cu tramvaiul. Ne urcam la stația Boicea, în câmp. Profesorii de la Brașov îi apreciau pe elevii săceleni pentru punctualitatea și seriozitatea acestora. Capacitatea am dat-o la vreo 7 materii. Am luat "10" pe linie...

- **Felicitări! Si mai departe?...**

- Să vezi. Era pe-atunci la Brașov o vestită ceaprazerie (atelier de confectionat șepci), îi zicea „La Petru și Pavel” - pare-mi-se. Micuț cum eram, dar înfigăreț din fire, m-am dus la meșter și i-am zis: „Nene, pune-mi superiorul”... Asta însemna o bandă „negru-galben” pe care aveau dreptul să-o poarte pe chipiu doar cei care intrau, în cursul superior al liceului, clasele 5-8 de peatunci... În minte c-aveam nr. matricol „314”. Colegi îmi ziceau „PI”. La bacalaureat... „am bucată” (picat) la franceză. Președinte era d-na Graur de la București. Mi-a căzut romanul „Emil” de J.J. Rousseau. Am scris vreo 27 de pagini. Verdictul a fost unul ferm și nemilos: „nota 3 pentru formă deplorabilă dar fond bun... .(?)”.

- **Si-atunci... Ce-ai mai făcut, nene Titule?**

- Ce să fac, mă! (râde din nou molipsitor)... A doua încercare a fost încununată de succes. De data asta m-am prezentat la vestitul liceu „Petru și Pavel” de la Ploiești... fiind încununat cu Diploma de bacalaureat... Sună frumos, nu-i aşa?

- **Aici se încheie un prim capitol al vieții tânărului Proca. Următorul știm că a fost unul decisiv în ceea ce privește funcția și pregătirea specialistului de marcă într-ale medicini care s-a numit, peste câțiva ani dr. Titu Proca - medic. La medicină te-au mânat suferințele din copilărie sau alte cauze de ordin familial, pecuniar etc.?**

- Nu neapărat. Medicina m-a atras asemenea unui magnet. În anul 1944-45 (tocmai se încheiau cumplitul război al doilea mondial) am dat la medicină la Cluj. În anul școlar 1945-46 eram deja student în anul I, „boboc” cum se zice pe la Cluj...

- **Cum arăta Clujul universitar și academic al acelor ani grei? Ce oameni de seamă ai cunoscut mai îndeaproape?**

- E mult de povestit. Erau ani grei și tulburi. În primul rând mi-amintesc de marea grevă studențească din anul 1946. Atunci am cunoscut ce-nseamnă solidaritatea studenților români. Sau adunat în Piața Operei (actuala Avram Iancu) vreo 20-23.000 de studenți „înfierbântați” care cereau dreptate. Au avut loc o seamă de „răfuieri” cu unele formațiuni dotate cu „bâte” de pe la „Dermata” sau... de prin alte locuri. Ce oameni de seamă am cunoscut? Și-aici ar fi multe de spus. Ehei... I-am văzut atunci pe generalul Mociulski și pe Lucrețiu Pătrășcanu care a zis, în fața studenților, anticipându-și parcă sfârșitul tragic: „Înainte de a fi comunist să știți că sunt român!” A fost îndelung ovaționat. Președintele grevei studenților a fost Valeriu Anania, actualul mitropolit ortodox al Clujului, Crișanei și... mai nu știu cum... Pe dr. Petru Groza îl vedeam ades prin Cluj. Umbila singur, fără „badigarzi”, pe la o amanță, balerină la Opera maghiară... Frumoasă, foc!

- **Și cum arătau „părinții” celebrei Școli medicale clujene?**

- În primul rând, se detăsa net, profesorul IULIU HAȚEGANU- întemeietorul, mentorul acestei școli, care a dus departe fama medicinii românești. Examenele cu el erau drepte.

Îți dădea Hațeganu un 6 (șase) dar era muncit, pe merit. Aplica în schimb unele „pedepse morale” care se bucurau de un real respect. Iuliu Hațeganu era la interne. Tot la interne l-am avut pe Ion Goia, pe Victor Papilian la anatomie și embriologie. Acest intelectual a fost un timp director al Operei Române, scriitor și om de cultură remarcabil. La chirurgie făceam cu Alexandru Pop, Grigore Benetato era la fiziologie, frații Popovici - unul la obstetrică - ginecologie și celălalt la pediatrie. Iuliu Moldovan a descoperit „Reticulina M”. Era savant.

- **Ce amintiri te leagă de începuturile profesiei de medic?**

- Prin 1951 când eram prin anul V am devenit preparator la catedra de inframicrobiologie (viroși) iar în anul VI eram intern la clinicele medicale. Din anumite motive politice... am fost trecut cum se spune pe-atunci la „munca de jos”.

Dar, poate, mi s-a făcut și un serviciu c-am părăsit aşa de repede învățământul medical superior, deoarece, am început să practic medicina curentă, cea care te apropie mai mult de oameni pentru că-i simți trăind în mijlocul lor, mai aproape de ei, și înțelegi mai bine.

- **Dacă ar fi să completăm CV-ul - cum se zice astăzi cu activitatea profesională a medicului Dumitru Proca, ce ne-ai putea consemna „în fișă” d-le doctor?**

- Am fost numit medic de țară la Circa Barcani, lângă Întorsura Buzăului. Aici, dr. Voinea din Întorsură îmi zice într-o bună zi: „băiețe, nu-i de tine Barcanii!” Și m-am trezit medic taman în „buricul târgului” adică în orașul Stalin (numele, de tristă amintire al Brașovului anilor '50), la spitalele „Steagu Roșu” și „Metrom”.

În scurt timp am fost promovat medic primar la Spitalul de adulți de la Târnăveni, unde am stat 1 an.

Am revenit la Brașov, tot la... „Steagu”. Aici am legat o strănică prietenie cu Ghiță Rădoi (n.n. viitorul ginere al lui Gheorghiu Dej) director general al uzinei „Steagu Roșu”. Îmi spune odată, mai mult șoptit, Vasile Macovei - secretarul p.m.r. - „Auzi, generalul nostru e grav bolnav! Ce-i de făcut?” Ne-am dus la „Vila Hess” unde locuia bossul. Diagnosticul:

continuare in pag. urm.

ACTUALITATEA *

INTERVIEWE

pericardită (apă în sacul inimii, foarte multă apă...) l-am pus pe picioare și de-atunci Rădoi și dr. Proca au devenit "frați de cruce". Bucurie, speranțe renăscute, recunoștință... Pentru mine, nimic.

L-am ajutat, în schimb, pe profesorul Ghițescu, care abia sosise de la canal "pensiune!", bietul, pentru că fusese, atenție, "o zi legionar și director al liceului".

Cu un telefon bine plasat omul și-a recăpătat locuința pe care i-o furaseră comuniștii...

- **Și, la Săcele, cum ai ajuns? Se știe că Domnia voastră sunteți ctitorul (întemeietorul) Polyclinicii săcelene. Ce ne-ai putea relata în acest sens?**

- Datorită HCM 1365, în noiembrie 1957, a avut loc la noi o reformă sanitară. Bun. Am

devenit, prin concurs, medic specialist interne și director al Polyclinicii Săcele cu concursul lui Georgescu - pe-atunci președintele Sindicatului de la E.P. - care se lupta pentru a amenaja cât mai bine noua formă de asigurare a sănătății săcelenilor. Poate de aici și vorba asta cu "ctitorul" cum zici. Dar... e prea mult spus, zău aşa! Alături de mine au pus umărul medicii Lucescu, Adler, Teuch și alții.

- **Dar de Zărnești ce te leagă?**

- În 1959 am fost detașat în acest pitoresc orașel de la poalele Pietrii Craiului. Aici am cunoscut-o și la 18 februarie 1960 m-am căsătorit cu profesoara Viorica Georgescu - buna mea soție care... ne-a părăsit de câțiva ani (o lacrimă fugărată și umezește ochii) Ce să-i faci, aşa-i viața asta... nemiloasă... La Zărnești am fost primiți foarte bine de primarul Argăseală și de secretarul "Sfatului" Delmedegeanu (îi ziceam în glumă Damigeană) și... în mod deosebit de familia preotului Constantin Dărjan... (de data asta e rândul subsemnatului să î se umezească ochii). Tot

atunci ne-am cunoscut și noi. Erai mereu cu nasul în cărti... urmai doar facultatea de Litere la Cluj... Era normal.

- **În sfârșit, capitolul de pe urmă, cel legat de episodul Săcele, înființarea Spitalului orașenesc, relata cu autoritățile vremii...**

- Da. În 1960 se înființează Spitalul "Colceag". Primul director a fost dr. Jipa. Un om deosebit din toate punctele de vedere. Apoi, i-am urmat anii buni. Vezi tu, eu niciodată n-am făcut deosebire. Bolnavii nu se diferențiază pe etnii. Sunt suflete în suferință pe care eu, medicul curant, am datoria sacră de a-i vindeca, să-i îngrijesc atent și să le fiu apropiat. Că-i român, maghiar, tăgħid, etc. pentru mine n-au fost decât OAMENI, pacienți pe care am obligația morală și profesională să-i tratez, să le alin durerile, să-i vindec...

Numai gărzile de noapte, dacă le-aș contabiliza am ajunge undeva pe la 18-20.000 de ore/veghe. E mult, e puțin... Nu știu.

- **Și de la înaintașii săceleni în profesie ce-ai deprins, doctore?**

- Multe lucruri importante, de folos. I-am apreciat foarte mult pe medicii Eremia Bodeanu, Dumitru Dumitrescu Pârvu... dar cel mai mult l-am îndrăgit pe dr. Aurel Cojocaru, de la Turcheș, de la care am învățat că lucrul esențial în viață, pentru un medic, e promitudinea: Cum te anunță bolnavul să te duci la el și să rezolvă cazul. Altfel... scuzele n-au absolut nici o valoare.

- **Dar despre condiția socială a medicului ce ne poți spune?**

- Vai, vai, vai! Tu trebuie să știi că atât societatea comunistă cât și cea postcomunistă au lovit, mai ales, în demnitatea și prestigiul cadrelor medico-sanitare și-n cadrele didactice din învățământ. Le-au asigurat constant, salarii de mizerie, sub demnitatea și decența unui specialist, lovind în onoarea intelectuală a acestora...

Era prin 1952. Am avut "onoarea" să-l cunosc, aici la Săcele, într-o anumită împrejurare, pe demnitarul comunista Alexandru Bârlădeanu... "Excelență, i-am zis pe-atunci - de ce ne-ai pedepsit cu salarii de mizerie?" Mi-a răspuns arăgant: "Las că știm noi că luăți destul ciubuc!" "Atunci, de ce nu oficializați ciubucul?" i-am replicat eu. La care el mi-a răspuns și mai tăios: "Cât vrei, mă pe lună? Dar ce voi sunteți economiști?"... N-am mai zis nimic. Asta era linia... la fel și la voi cu "degradantele" meditații...

- **Pe plan local, aici la Săcele, cum s-au comportat ștabii?**

- Păi, prin 74-75, Virgil Trofin a alocat vreo 6-7 milioane pentru construcția noului edificiu al actualei Polyclinici. Și uzina "Electroprecizia" de la care anii de zile au mâncaț pâine în jur de 15.000 de săceleni, spre cinstea ei, a ajutat, a pus umărul și fapta la edificarea noului edificiu. Ion Pușcaș era o capacitate organizatorică (începe să zâmbească meșteșugit). Aceasta era comunist în vîrful limbii și român prin toate fibrele... Regretatul Bucerzan a fost un bărbat de nădejde. Mi-amintesc că pe când era primar Ion Beceanu replica cu privire la scrisorile "otrăvite" ce-i soseau sub eticheta "sugestii și reclamații" zicea "Băgați-le-n foc și apucați-vă de muncă!"

- **Ce vremuri, ce vremuri am mai trăit, dragă doctore! Încă o dată FELICITĂRI în numele meu și al ASTREI săcelene, al tuturor săcelenilor care-ți recunosc meritele pentru apărarea sănătății și demnității OAMENILOR. Nu abandona lupta pentru că, zău, merită să o iubești încă...**

- Mulțumesc.

A consemnat

Prof. Liviu Dărjan

TABEL NOMINAL*cu membrii cotizanți ai Asociației cultural sportive "Izvorul" - trm. II 2006*

1	Costea Dumitru	30.0	71	Bobeș Ioan	5.0	141	Stegaru Ion	5.0	210	Comşa Traian	2.5
2	Lungu Constantin	30.0	72	Bobeș Ovidiu	5.0	142	Stoian Emilia	5.0	211	Coșerea Vasile	2.5
3	Filipescu Dan	25.0	73	Bogeanu Alexandru	5.0	143	Stroe Constantin	5.0	212	Cosma Ion	2.5
4	Ionas Andrei	25.0	74	Brașoveanu Camelia	5.0	144	Stroe Emil	5.0	213	Cosma Maria Teodosia	2.5
5	Roșculeț Claudiu	25.0	75	Bratosin Canu Raluca	5.0	145	Tamaș Adrian	5.0	214	Czimbor Alexandru	2.5
6	Zavarache Constantine	25.0	76	Bratosin Maria	5.0	146	Taraș Ion	5.0	215	Daneș Dumitru	2.5
7	Sâcelean Adrian	20.0	77	Bratosin Sanda	5.0	147	Taraș Mircea	5.0	216	Dinu Popa	2.5
8	Pană Aurel (Belgia)	18.0	78	Bucelea Vasile	5.0	148	Teacă Mihai	5.0	217	Dolea Emilia	2.5
9	Cârsteaua Șerban	15.0	79	Bucelea Victor	5.0	149	Teșileanu B. Barbu	5.0	218	Dovâncă Marcel	2.5
10	Erdely Ede	15.0	80	Califară Gavril	5.0	150	Teșileanu Costin	5.0	219	Drăgan Mircea	2.5
11	Ivan Gheorghe	15.0	81	Chițac Geta	5.0	151	Tocitu Viorel	5.0	220	Drăghici Aurel	2.5
12	Muscalu Vasile	15.0	82	Ciulu Mircea Valentin	5.0	152	Tomos I. Maria	5.0	221	Dragomir Dănuț	2.5
13	Paraipan George	15.0	83	Colibă Nicolae	5.0	153	Tutuiu Gheorghe	5.0	222	Eftimie Virginia	2.5
14	Tudose Aurel	15.0	84	Comșă Eugen	5.0	154	Ursuț Gabriel	5.0	223	Filip Livia	2.5
15	Albuleț Victor	10.0	85	Constantin Ligia	5.0	155	Vlad Adriana	5.0	224	Filip Stefan	2.5
16	Băiescu Florin	10.0	86	Crăciunescu Virgil	5.0	156	Voină Dumitru	5.0	225	Flangea Roxana	2.5
17	Beșchea Dan	10.0	87	Diaconescu Adrian	5.0	157	Zaharescu Marius	5.0	226	Georgescu Ioan	2.5
18	Beșchea Ioan	10.0	89	Dobrin Ioan	5.0	158	Zaiț Bogdan	5.0	227	Ghia Petre	2.5
19	Bodeanu Gheorghe	10.0	90	Drăgan Petre	5.0	159	Zbarcea Maria	5.0	228	Gologan Ion	2.5
20	Bulea Horia	10.0	91	Drăghici Valentin	5.0	160	Arion Mircea	4.0	229	Gonțeanu Mihail	2.5
21	Cazacu Dumitru	10.0	92	Ene Anca (Tudoran)	5.0	161	Butu Mihai	4.0	230	Grozea Gheorghe	2.5
22	Cojocneanu Olimpia	10.0	93	Ene Gheorghe	5.0	162	Crîșan Emil	4.0	231	Iacob Ciprian	2.5
23	Cornea Ion	10.0	94	Filip Mihai	5.0	162	Dirjan Stefan	4.0	232	Ionescu Ghe. Petre	2.5
24	Dobrinaș Mihai	10.0	95	Filipescu Gheorghe	5.0	163	Ghișoiu Dorin	4.0	233	Ionescu Nicolae	2.5
25	Dogaru Aurel	10.0	96	Filipescu Octavian	5.0	164	Nechifor Constantin	4.0	234	Ionescu P. Gheorghe	2.5
26	Gheorghita Mutu Petre	10.0	97	Florescu Gheorghe	5.0	165	Petrea Stefan	4.0	235	Ioniță Stefan	2.5
27	Jinga Victor	10.0	98	Ghinescu Horia	5.0	166	Primăvăruș Victor	4.0	236	Iordache Gabriela	2.5
28	Jitaru Claudiu Ion	10.0	99	Gîrcăea Viorel	5.0	167	Bilă Florin	3.0	237	Ivan Adrian	2.5
29	Lala Dana	10.0	100	Guiu Stefan	5.0	168	Bobancu Șerban	3.0	238	Ivan Daniel	2.5
30	Lala Elena	10.0	101	Imre Gabor	5.0	169	Caian Pandrea Aurel	3.0	239	Lață Viorel	2.5
31	Lață Ioan	10.0	102	Jerău Gheorghe	5.0	170	Cioroianu Aurelia	3.0	240	Lăzăr Costel	2.5
32	Mircioiu Lucian	10.0	103	Jinga Romulus	5.0	171	Cliniciu Sorin	3.0	241	Leb Mircea	2.5
33	Mocanu Tarciziu	10.0	104	Lăcătuș Mariana	5.0	172	Dima Marcel	3.0	242	Leșescu Mihai	2.5
34	Moșoiu Alin	10.0	105	Lukaci Mihai	5.0	173	Dincă Constantin	3.0	243	Lupu Nicolae	2.5
35	Parea Alexandru	10.0	106	Manea Vasile S.U.A.	5.0	174	Donciu Ciprian	3.0	244	Măzăre Traian	2.5
36	Popa Virgil	10.0	107	Mija Adrian	5.0	175	Erdely Csilla	3.0	245	Median Dan	2.5
37	Radu Gabriel	10.0	108	Mitreanu Anna	5.0	176	Fodor Levente	3.0	246	Median Traian	2.5
38	Robu Adrian	10.0	109	Mitreanu Gheorghe	5.0	177	Ghia Roxana	3.0	247	Modest Zamfir	2.5
39	Sălișteanu Vasile	10.0	110	Molnar Cornel	5.0	178	Ghiuță Benone	3.0	248	Moraru Adrian	2.5
40	Taraș Octavian	10.0	111	Moraru Florin	5.0	179	Gologan Dan	3.0	249	Moroianu Cantor Emilia	2.5
41	Taraș Răzvan	10.0	112	Munteanu Cornel	5.0	180	Groza Constantin	3.0	250	Munteanu Mircea	2.5
42	Voineag Ioan	10.0	113	Munteanu Nicolae	5.0	181	Kapui Elisabeta	3.0	251	Munteanu Valentin	2.5
43	Median Susana	9.0	114	Munteanu Stefan (Sibiu)	5.0	182	Kristaly Edit	3.0	252	Nagy Stefan	2.5
44	Median Valeriu	9.0	115	Munteanu Vasile	5.0	183	Munteanu Dan	3.0	254	Necula Stelian	2.5
45	Bârsan Horia	7.5	116	Nechifor Septimiu	5.0	184	Munteanu Victoria Preda	3.0	255	Nițescu Adrian	2.5
46	Eftimie Ioan	7.5	123	Necula Dan	5.0	185	Muscă Nicușor	3.0	256	Ogoreanu Luca	2.5
47	Manciulea Gelu	7.5	117	Niculescu Gheorghe	5.0	186	Neacsu Lucian	3.0	257	Oncioiu Maria	2.5
48	Mărculescu Radu	7.5	118	Ognean Dorel	5.0	187	Păsărică Claudiu	3.0	258	Păsăre Adrian	2.5
49	Matepiuc Daniela	7.5	119	Onica Ioan	5.0	188	Petricu Emil	3.0	259	Pascu Liviu	2.5
50	Moroianu Gheorghe	7.5	120	Oșlobanu Dan	5.0	189	Popescu Nechita	3.0	260	Poenaru Laurențiu	2.5
51	Năpăruș Camelia	7.5	121	Percioag Gelu	5.0	190	Sabo Viorica	3.0	261	Poenaru Roxana	2.5
52	Dirjan Liviu	6.0	122	Peter Sara	5.0	191	Şendruțu Maria	3.0	262	Popescu Mihai	2.5
53	Lupu Ștefan	6.0	123	Popescu Constantin	5.0	192	Spîrchez Viorel	3.0	263	Prală Radu	2.5
54	Zangor Lucian	6.0	124	Popescu Ilie	5.0	193	Ştefan Remus	3.0	264	Prosan Nicolae	2.5
55	Alexandrescu Emil	5.0	125	Rișnoveanu Mihai (Londra)	5.0	194	Acșinte Anca	2.5	265	Prundeanu Liliana	2.5
56	Andronic Maria	5.0	126	Rișnoveanu Paul	5.0	195	Alexandru Ion	2.5	266	Răchită Valerica	2.5
57	Anton Alexandrina	5.0	127	Rișnoveanu Stefan	5.0	196	Anghel Adrian	2.5	267	Rajă Mihai	2.5
58	Avasilichioae Ioan	5.0	128	Roșculeț Abigail	5.0	197	Bălan Nicolae	2.5	268	Sârbu Corneliu	2.5
59	Badea Mircea	5.0	129	Roșculeț Mirela	5.0	198	Banciu Neculai	2.5	269	Serbănuț Flaviu	2.5
60	Bălan Cătălin	5.0	130	Roșculeț Valeriu	5.0	199	Barbu Petre	2.5	270	Simion Adriana	2.5
61	Balint Iuliu	5.0	131	Şchiopu Gabriela	5.0	200	Barna Ioan	2.5	271	Şipoș Ioan	2.5
62	Banciu Gheorghe	5.0	132	Şerbănuț Ioan	5.0	201	Bârsan Nicoleta	2.5	272	Sorban Ștefan	2.5
63	Barbu Mircea	5.0	133	Şerbu Adrian	5.0	202	Beciu Ioan	2.5	273	Teodorescu Nicolae	2.5
64	Barbu Nicolae	5.0	134	Şerbu Andrei	5.0	203	Bobeș Haricleea	2.5	274	Teșileanu Emil	2.5
65	Beleuță Eugen	5.0	135	Şerbu Iulian	5.0	204	Boca Gabriel	2.5	275	Tiucă Adriana	2.5
66	Benga Dănuț	5.0	136	Siserman Eugen	5.0	205	Boghe Viorel	2.5	276	Ulea Angela	2.5
67	Besoiu Marian	5.0	137	Spiru Gheorghe	5.0	206	Bratu Nicolae	2.5	277	Ursu Maria	2.5
68	Boberschi Dan	5.0	138	Stamate Gheorghe	5.0	207	Bucurenciu Alexandru	2.5	278	Ursu Nicolae	2.5
69	Bobeș Gabriel	5.0	139	Stanciu Vasile	5.0	208	Bucurenciu Ana	2.5	279	Vamoș Aurelia	2.5
70	Bobeș Gheorghe	5.0	140	Ştefănescu Dan	5.0	209	Ciubotaru Sergiu	2.5	280	Zamfir Bogdan	2.5

Tineretul Judecătoriei

281	Zamfir Dan	2.5	317	Şerban Corneliu	2.0
282	Zamfir Radu	2.5	318	Şerbănescu Adrian	2.0
283	Andrei Sorin	2.0	319	Szasz-Sebeş Paul	2.0
284	Avram Vasile	2.0	320	Turoti Roxana	2.0
285	Bandi Şeitan Maria	2.0	321	Zangor Nicolae	2.0
286	Bârsan Teodor	2.0	322	Zangor Traian	2.0
287	Bobeş Constantin	2.0	323	Ardeleanu Adina	1.5
288	Bucurenciu Georgeta	2.0	324	Bălan Corneliu Alexandru	1.5
289	Bulat Elena	2.0	325	Ciobanu Gabriela	1.5
290	Bulat Florentin	2.0	326	Comşa Fulga Stelian	1.5
291	Carpin Victor	2.0	327	Copacel Vasile	1.5
292	Ciupală Mariana	2.0	328	Filip Anca	1.5
293	Codreanu Elena	2.0	329	Ionescu Aurora	1.5
294	Comeş Tiberiu	2.0	330	Ionescu Gheorghe Nae	1.5
295	Costea Maria	2.0	331	Lencuța Cristina	1.5
296	Cozma Cornelius	2.0	332	Mătărea Ovidiu	1.5
297	Gidea Aurel	2.0	333	Mircioiu Sebastian	1.5
298	Iordache Dumitru	2.0	334	Morariu Victor	1.5
299	Itu Vichente	2.0	335	Percioag Constantin	1.5
300	Jinga Gheorghe	2.0	336	Trandafir Marius	1.5
301	Lipan Florin	2.0	337	Trandafir Vasile	1.5
302	Manciu Ioan	2.0	338	Vasilache Gheorghe	1.5
303	Moldovan Valer	2.0	339	Vlad I. Adriana	1.5
304	Moraru Mircea	2.0	340	Vlad Mircea	1.5
305	Munteanu Elena Marcu	2.0	341	Andrieş Monica Florica	1.0
306	Munteanu Livia	2.0	342	Brânzea Maria	1.0
307	Munteanu Mihail	2.0	343	Cenușe Ioan	1.0
307	Nicoleşcu Maria	2.0	344	Clinciu Eugenia	1.0
308	Oprea Ovidiu	2.0	345	Clinciu Nicolae	1.0
309	Păiş Ioan	2.0	346	Drăgoescu Valer	1.0
310	Pari Iuliu	2.0	347	Lupu Florica	1.0
311	Pelin Matei Alina	2.0	348	Moldovan Ortensia	1.0
312	Pencu Haralambie	2.0	349	Orez Ioan	1.0
313	Poşaçă Gheorghe	2.0	350	Panaete Ioan	1.0
314	Popovici Maria	2.0	351	Şeitan Adrian	1.0
315	Radu Ramon	2.0	352	Taflan Dumitru	1.0
316	Sarafie Ioan	2.0	353	Taflan Elena	1.0

ELECTROPRECIZIA

2212 Săcele - Braşov, str. Parcului 18

tel.: 40-268-27.33.33 fax: 40-268-27.39.48

Serviciile sale - oferte prin:

SERVICIU AUTO MAGAZIN Tel.: 268/33.93.65

PACHET COMERCIAL Tel.: 268/47.59.98

Feel The Power

ELECTROPRECIZIA

SPRE ȘTIINȚĂ

Materialele primite la redacție nu se înapoiază.

Articolele privitoare la Săcele, Tărângeni, Zizin și Purcăreni au prioritate.

Materialele ce se doresc a fi prezentate în coloanele revistei, precum și alte informații despre revistă și asociația cultural-sportivă "Izvorul", pot fi obținute de la:
Ing. Taraş Octavian - str. G.Moroianu, nr. 361, Săcele

Ing. Roşculeţ Claudiu - str. G.Moroianu, nr. 353, Săcele

Coloanele revistei rămân deschise tuturor acelora care, prin articolele lor, înțeleg să contribuie la cunoașterea și progresul acestor meleaguri.

REDACȚIA

COLECTIVUL DE REDACȚIE

ing. Claudiu ROŞCULEȚ,
 ing. Octavian TARAŞ, Ioan EFTIMIE,
 ec. Milu ALEXANDRESCU, ing. Dan ZAMFIR,
 prof. Nicolae MUNTEANU, ing. Abigail ROŞCULEȚ,
 Adriana VLAD, ing. Horia BÂRSAN